



# Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

## Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

# INDBYDELSESSKRIFT

til

Afgangs- og Aarsprøverne

i

## AARHUS KATHEDRALSKOLE

1885.



A a r h u s .

Trykt hos Brødr. Backhausen.

1885.

# INDBYDELSESSKRIFT

til

Afgangs- og Aarsprøverne

i

## AARHUS KATHEDRALSKOLE

1885.

---

Indhold:  
Skoleefterretninger,  
ved Rektor, Professor, Dr. phil. G. Lund.



A a r h u s .

Trykt hos Brødr. Backhausen.

1885.

# EFTERRETNINGER

om

## Aarhus Kathedralskole

i

**Skoleaaret 1884—85**

ved

**Skolens Rektor.**



I.

## Skolens Lærere. Fag- og Timefordelingen.

I Lærerpersonalet er iaar foregaaet følgende Forandringer. Under 6. Maj 1884 blev Adjunkt O. C. Lohse udnævnt til Overlærer ved Horsens lærde Skole, saaledes at han dog vedblev at arbejde her til Skoleaarets Udgang. Han havde tjent denne Skole siden Oktober 1867, først som Vikarius for afdøde Adjunkt Munch, siden som Adjunkt, altsaa i henved 17 Aar og i de sidste Aar tillige været Bibliothekar. I hans Sted blev fra det ny Skoleaars Begyndelse af Ministeriet, beskikket som Timelærer Cand. philol. Joh. Otto Lund, der tiltraadte sin Virksomhed d. 19. August. Dernæst maatte Gymnastiklæreren, Premierløjtn. E. Christensen ved at forsættes til Kjøbenhavn opgive sin Post fra 1. Novbr. 1884, og i hans Sted bemyndigedes Rektor til at antage Kaptejn E. Kauffmann som Skolens Gymnastiklærer.

Fag- og Timefordelingen har i øvrigt siden Skoleaarets Begyndelse været følgende:

Rektor, Professor Dr. phil. Lund: Latin og Oldnordisk i V, Græsk og Oldnordisk i VI Kl. ....	17	Timer ugl.
Overlærer Ostermann: Matematik i VI og V Kl., Naturlære i VI og V. sprogl. Kl. ....	22	—
Overlærer Kleisdorff: Engelsk i alle Klasser undt. IV R., Latin og Græsk i IV Kl., 1 Time med Math. i III ..	28	—
Overlærer Neergaard: Græsk i V og Latin i VI, III og V math. ....	28	—

Adjunkt Schaldemose: Fransk i alle Klasser undt. 1 A og B.....	26	Timer ugl.
Adjunkt Gram: Religion i VI, III, II A og I B og I R. Kl. og Dansk i VI, V, IV, III og II A .....	22	—
Adjunkt Engell: Historie i alle Klasser med Undtagelse af II B, II R., I og I R., Matematik i II Realkl., Reg- ning i I R .....	26	—
Adjunkt Hoffmeyer: Naturhistorie i alle Klasser og Geografi i alle Klasser med Undtagelse af IV Kl. og II Realkl.	31	—
Adjunkt Mylord: Naturlære i VI og V math., IV Kl. og III Kl., Matematik og Regning i IV, IV R. og III R. . .	32	—
Adjunkt Christensen: Matematik i III, II A og II B, I og I R., samt geometrisk Tegning i alle Klasser . . .	33	—
Adjunkt Stegmann: Latin i II B, Dansk i IV R., Tysk i VI, V, IV, IV R., III, II B, II R og I, Geografi i IV. Kl. og II Realkl.....	31	—
Timelærer Cand. theol. Lorentzen: Fransk i I A og B, Dansk i II B, Historie i II B, II R., I og I Realkl., Engelsk i IV R., Tysk i III R., II A og I R. ....	29	—
Timelærer Cand. philol. Lund: Latin i II A og I, Dansk i III R., II R., I og I R., samt 1 Time med Math. i IV	26	—
Pastor Ussing: Religion i V, IV, IV R., III R. og II Realkl. ....	7	—
Skrive- og Tegnelærer, Kammerjunker, Kaptajn Baggesen: Skrivning og Teg- ning .....	14	—
Syngelærer Müller: Sang .....	6	—

Gymnastiklærer, Kaptejn Kauffmann:

Gymnastik . . . . . 20 Timer ugl.

Gymnastikassistenterne Wasmann og

Petersen . . . . . 22 —

Det hvert Fag i hver Klasse tillagte Timetal ses af nedenstaaende Tabel. Ved VI—III Kl. betyder S og M den sproglig-historiske og matematisk-naturvidenskabelige Afdeling i hver Kl.

	I		II		III		IV		V		VI		Sum af Lærertimer.
	St. E.	St. A. B.	St. R.	St. B.	Sp. M.	R.	Sp. M.	R.	Sp. M.	R.	Sp. M.	R.	
Dansk . . . . .	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2	3	3	30
Oldnordisk . . . . .	"	"	3	"	"	"	"	"	2	2	1	3	3
Tysk . . . . .	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	2	24
Fransk . . . . .	4	3	3	3	3	3	2	2	3	3	(2)	3	33
Engelsk . . . . .	"	7	3	7	4	4	4	4	2	2	2	2	18
Latin . . . . .	7	"	"	"	"	"	"	"	2	2	"	"	54
Græsk . . . . .	"	"	"	"	"	"	"	"	8	8	"	"	22
Religion . . . . .	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	18
Historie . . . . .	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	28
Geografi . . . . .	2	2	2	2	1	1	1	2	"	"	"	"	15
Naturhistorie . . . . .	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	19
Naturlære . . . . .	"	5	2	6	2	2	2	2	4	4	3	6	19
Mathem. og Regn. . . . .	5	6	6	6	7	7	7	7	10	10	"	"	75
Skrivning . . . . .	2	1	2	1	2	1	"	"	"	"	"	"	10
Tegning . . . . .	"	2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	4
	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	370
Sang . . . . .	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	6
Gymnastik . . . . .	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	20
	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	396

Tabellen viser, hvorledes Undervisningstimerne have været fordelt paa Fagene i de forskjellige Af-

delinger. Ved Kombinationer ere disse Timer nedbragte til den for hvert Fag angivne Sum af Lærertimer.

I tredje og fjerde Klasse har Undervisningen været fælles for M og R i Naturlære og geom. Tegning.

I femte Klasse har Undervisningen været fælles i Dansk, Oldnordisk, Fransk, Engelsk og Historie.

I sjette Klasse har Undervisningen været fælles i de samme Fag som i femte Klasse.

## II.

### Disciplene. Afgangsprøverne.

Af de 169 Disciple, som Skolen talte ved Udgivelsen af forrige Aars Indbydelsesskrift (se dette S. 8), udmeldtes før og efter Hovedexamen: 4 med bestaaet fjerde Klasses Examen C. F. Berg, A. K. H. Nielsen, A. A. Tørsleff og A. V. M. T. Asmussen, desuden 14: S. Berg, N. H. Stegmann, H. Rahr, C. M. Berthelsen, C. B. Nielsen, G. C. Jensen, A. T. C. Qvistgaard, C. V. Kjærtinge, N. M. Wistoft, C. A. W. E. Wissing, C. V. W. Asmussen, J. Sabro, E. Ohrik og A. R. Sørensen. Efter bestaaet Afgangsexamen dimitteredes 9 Studenter (5 af den sproglige, 4 af den matematiske Retning) og 7 Realister, hvis Navne og Examenskarakterer findes anførte nedenfor. Ved det ny Skoleaars Begyndelse var Antallet af ældre Disciple saaledes 135. Der optoges d. 19. August 1884 et Antal af 37 ny Disciple, saa at Skoleaaret begyndte med 172. I Løbet af samme Aar er senere udmeldt 12: O. J. Olsen, V. Clausen, N. Nielsen (brystsyg, senere død), T. C. Thygesen, S. F. V. Adolph, F. V. Treschow, H. V. C. Lund, J. A. la Cour (paa Grund af langvarig Sygdom), L. T. Stabell, A. Risom, J. C. F. Nørretranders og C. P. Nielsen (foreløbig), og optaget 6: C. J. J. Jacobsen, J. Dynesen, V. Husted, J. Bang, G. Lotze og S. Sørensen, saa at Antallet for Øjeblikket er 166, fordelt i Klasserne, som nedenfor er angivet.



De udmeldte findes anførte hver paa sit Sted. I den følgende Liste opføres Disciplene med Undtagelse af 6te og 5te Klasse, hvor Omflytning kuu har fundet Sted efter Hovedexamen og Halvaarsexamen i December, efter den Plads, de havde ved Skoleaarets Begyndelse eller ved deres Optagelse i Skolen med Tilføjelse i ( ) af deres nuværende Klassennummer i Maj 1885. Ved dem alle er Faderens Navn og Stilling vedføjet, og naar intet andet Sted angives, er deres Hjem i eller ved Aarhus. De med \* foran betegnede Disciple ere optagne i Begyndelsen eller i Løbet af indeværende Skoleaar; disses Fornavne og Alder ere fuldstændig meddelte. Et efter Navnet tilføjet (S) eller (M) betegner i de studerende Klasser (III—VI), om en Discipel hører til den sproglig-historiske eller mathematisk-naturvidenskabelige Retning.

Fordringerne ved Optagelsesprøven ere (ifølge Anordning af 5. Avgust 1871 og 16. Juni 1882) følgende:

1. I **Modersmaalet**: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter i Forbindelse med Analyse, ved hvilken kræves sikkert Kjendskab til det vigtigste af Grammatiken, især til Ordklasserne, Ordenes Bøjning og den enkelte Sætnings Dele, dels saa vel en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilletegningens Brug nedskreven Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, som en ikke for let Diktatstil, hvilke to skriftlige Arbejder tillige bedømmes som Prøveskrift. 2. I **Tysk**: det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tysk til Dansk af et Stykke i et læst Penum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider. 3. I **Fransk**: det vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog. 4. I **Geografi**: en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog. 5. I **Historie**: Danmarks Historie i samme Udstrækning, som opgives ved 4de Klasses Hovedexamen. 6. I **Religion**: Bibelhistorie i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus. 7. I **Naturhistorie**: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog. 8. I **Regning**: Færdighed i praktisk Regning saa vidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple Opgaver som dem, der pleje at henføres under Reguladetri.

**VI Klasse.**

A. Andersen (M) (afd. Gaardejer A. i Vestervig).  
 C. F. Hassenfeldt (S) (Kjøbm. H.). J. E. Horne-  
 man (S) (Havneingeniør H.). A. L. O. Jensen (M)  
 (Pastor J. i Kappel p. Lolland). A. P. E. Lund (S)  
 (Skolelærer L. i Agri). S. T. C. Madsen (M) (afd.  
 Kjøbm. M. i Horsens). J. J. Marcussen (S) (Murer M.).  
 H. E. Møller (S) (afd. Kjøbm. M.). S. A. Møller  
 (S) (Skolelærer M. i Virring). N. M. G. Nielsen (S)  
 (forhenv. Lærer N. i Lyngby). S. W. Nielsen (S)  
 (Sagfører, Redaktør N.). C. P. H. Pedersen (M.)  
 (Skolelærer P. i Strands). H. V. Rasch (S) (Bog-  
 holder R.). N. V. Schaldemose (S) (Adjunkt S.).  
 J. Thomsen (S) (Pastor T. i Brabrand). R. Was-  
 mann (S) (Jernbaneassist. W.). H. A. Wulff (S)  
 (Konsul, Grosserer W.). — I alt 17 Disciple, 13 af  
 den sproglige, 4 af den matematiske Retning.

**V Klasse.**

1 (2). J. Herskind (S) (Pastor H. i Lyngaa).  
 2 (1). N. Christensen (M) (Gaardejer C. i Tander).  
 3 (3). T. V. Poulsen (S) (Skolelærer P. i Skaade).  
 4 (13). S. J. Ueberwald (S) (afd. Stabssergent U.).  
 5 (9). K. T. Christiansen (S) (Snedkermester C.).  
 6 (7). H. Petersen (S) (afd. Senator P. i Haderslev).  
 7 (10). C. Mielche (S) (Oberstløjtn. M.). 8 (15).  
 P. M. S. Hansen (S) (Propr. H. til Hvidmose). 9 (11).  
 J. L. Andersen (S) (Skolelærer A. i Tranbjerg). 10  
 (8) C. Lassen (S) (Pastor Lassen i Sverborg). 11  
 (16) A. Sørensen (S) (Stiftsprovst S.). 12 (14). H.  
 Sørensen (S) (Broder til foregaaende). 13 (12). J.  
 C. A. Schwarz (S) (Pastor S. i Vithen). \*14 (5).  
 Niels Carl Hansen (S) f. 7. Febr. 1868 (Væver M.  
 Hansen i Aarhus). \*15 (4) Ove Kruse Nobel (M),  
 f. 12. Aug. 1868 (Kjøbm. N. i Grenaa). \*16 (6). C.  
 J. J. Jacobsen (M) (Skræddermester J.). — I alt  
 16 Disciple, 13 af den sproglige, 3 af den mathema-  
 tiske Retning.

#### IV Klasse.

1. N. Nielsen (S) (Gaardejer N. i Kasted) (udmeldt til 1. Oktbr. 1884). 2. O. J. Olsen (S) (Overlærer O. ved Byskolen) (udmeldt til 1. Oktbr. 1884). 3 (1). J. G. Ormslev (S) (Kjøbm. O.). 4 (2). S. Mygind (S) (Forpagter M., Præstholt). 5 (5). M. Christensen (S) (Gaardejer C. i Elsted). 6 (4). J. C. Johansen (S) (Skolelærer J. i Javngyde). 7 (6). N. F. Gyberg (S) (Propr. G. til Rendstrupgaard). 8 (8). H. T. Brendstrup (S) (Landfoged B. p. Færøerne). 9 (3). P. E. Thomsen (S) (Skolelærer T. i Ravnholt). 10 (7). K. V. Rafn (S) (Toldkasserer R.). 11 (9). N. P. Nielsen (S) (Gaardejer N. i Lemming). 12 (20). J. C. Jensen (M) (Snedkermester J.). 13 (10). N. C. H. Nielsen (M) (Gartner N., Reginehøj). 14 (18). R. Holm (S) (Overlæge, Dr. Holm). 15 (16). H. Frandsen (S) (Kjøbm. F.). 16 (12). M. B. Fritz (Landskabsmaler F.). 17 (13). S. C. T. Sørensen (S) (Stiffader: Gaardejer Dam i Virring). 18 (19). A. T. Gøtsche (M) (Forpagter G., Lyngballegaard). 19 (15). S. Christensen (S) (Proprietær C., Højbygaard). 20 (14). G. H. M. Koch (M) (Forpagter K., Viby). 21 (17). J. C. Hée (M) (Proprietær H., Vester-Kejlstrup). \*22. Valdemar Clausen (S), f. 20. Jan. 1868 (Biskop, Dr. Clausen), udmeldt formedelst Sygdom fra 1. Oktbr. 1884. \*23 (11). Carl Emil Schlichtkrull (M), f. 9. April 1868 (Amtsforvalter S.). — I alt først 23, tilsidst 20 Disciple, hvoraf 13 af den sproglige, 7 af den matematiske Retning.

#### IV Realklasse.

1 (1). M. P. Jensen (Forpagter J. p. Rodstens-eje). 2 (3). J. C. P. Sørensen (Fuldmægtig S.). 3 (2). C. A. Husted (Overretssagfører H.). 4 (4). M. J. Storm (Distriktslæge S., Rosenholm). 5 (5). V. Woldbye (Kjøbm. W.). — I alt 5 Disciple.

### III Klasse.

1 (3). E. C. J. Halling (S) (Sadelmager H.),  
 2. (9). A. H. Brasch (M) (Partikulier B.). 3 (19).  
 H. Handest (S) (Overlærer H. v. Byskolen). 4 (13).  
 A. A. Weng (S) (Prokurator W. i Skanderborg). 5 (20).  
 P. Bang (M) (Tegnelærer B.). 6 (2). E. F. N. Leth  
 (S) (Hotelejer L.). 7 (1). C. V. H. Gylling (M)  
 (Kjøbm. G. p. Samsø). 8 (10). N. S. Nielsen (M)  
 (Broder til S. W. N. i 6te Klasse). 9 (4). F. A.  
 Borregaard (M) (Toldassistent, Premierløjtnant B.).  
 10 (5). M. J. A. J. Jensen (S) (Gaardejer J. i Hvolbæk).  
 11 (6). O. V. Arboe (M) (Arkitekt A.). 12 (16).  
 C. C. A. Thruue (S) (Boghandler T.). 13 (21). N.  
 G. B. Mørk (S) (Konsul, Redaktør M.). 14 (11). G.  
 A. Horneman (M) (Broder til J. E. H. i 6te Kl.).  
 15 (17). A. Jørgensen (M) (Tømmerhandler J.).  
 16 (18). R. Christensen (S) (Sadelmager C.). 17  
 (15). G. C. Boye (S) (Grosserer B.). 18 (12). J.  
 J. Jensen (S) (Gaardejer J. i Haar). \*19 (7).  
 Viggo Clausen (S) f. 4. Aug. 1869 (Broder til Nr.  
 22 i 4. Klasse). \*20 (14). Frits Stallknecht (M) f.  
 28 Jan. 1870 (Fabrikant S. i Horsens). \*21 (8).  
 Immanuel Bang (S) f. 5. Novbr. 1870 (Kjøbm. B.  
 i Svendborg) opt. fra 1ste Novbr. 1884. — I alt først  
 20, tilsidst 21 Disciple, hvoraf 12 af den sproglige og  
 9 af den matematiske Retning.

### III Realklasse.

1 (6). O. C. Tegner (Overingeniør, Justits-  
 raad T.). 2 (3). J. L. Larsen (Togfører L.). 3  
 (4). E. J. Tørsleff (Propr. T. til Gunneruplund).  
 4 (8). L. C. Schmidt (Propr. S. til Skjæringmunk-  
 gaard). 5 (2). C. J. Rafn (Broder til Nr. 10 i  
 IV Klasse). 6 (7). N. C. Nielsen (Vatfabrikant  
 N.). 7. L. T. Stabell (Bankbogholder S.) udmeldt  
 fra 1. April 1885. 8 S. F. V. Adolph (Mæg-

ler A.), udmeldt fra 1. Oktbr. 1884). \*9 (1). Victor Sextus Junius Christensen, f. 6. Januar 1871 (Kjøbm. C. i Kjøbenhavn). \*10 (5). Charles Guillaume Gustav Lotze, f. 5. April 1870 (Etatsraad, Apotheker L. i Odense). — I alt først 9, tilsidst 8 Disciple.

## II A.

1 (5). V. Secher (Propr. S. til Hjortshøjlund). 2. T. C. Thygesen (Kjøbm. T. i Løgten), udmeldt fra 1. Oktbr. 1884. 3 (1). S. M. Jensen (Gaardejer J. i Foerlev). 4 (3). E. Haack (Driftsinspektør H.). 5 (6). C. T. Kjer (Overretssagfører K.). 6 (8). A. E. Otterstrøm (Pastor O. i Nordby p. Samsø). 7 (2). A. V. Mielche (Broder til Nr. 7 i 5. Klasse). 8 (9). P. C. Axelsen (Konsul A. p. Læsø). 9 (4). A. R. B. Kiilerich (afd. Kjøbm. K.). 10 (7). A. Wulff (Broder til H. A. W. i 6. Klasse). 11. C. P. Nielsen (Gaardejer N. i Vejlbj), udmeldt fra 1. April 1885. 12 (10). S. H. G. Andersen (Skolelærer A. i Hammershøj). — I alt først 12, tilsidst 10 Disciple.

## II B.

1 (1). R. C. Rasmussen (Skolelærer R. i Stødv). 2 (2). J. P. Jensen (Gaardejer J. i Skaarup). 3 (3). E. E. Dalgas (Oberstløjtn. D.). 4 (4). M. H. Ring (afd. Fotograf R.). 5 (7). A. Rybner-Petersen (Boghandler R. Petersen). 6 (5). P. V. Fjelstrup (Pastor F. p. Samsø). 7 (8). K. Sørensen (Broder til Nr. 11 og 12 i V Klasse). 8 (6). A. J. Olsen (afd. Gaardejer O. Rasmussen i Tinning). 9 (12). F. V. Schytte (Løjtnant, Forpagter S. til Tingstedholm pr. Horsens). 10 (10). O. Bendixen (Skolelærer O. i Søften). 11 (9). C. P. Seidelin (Bankdirektør S.). 12 (11). R. H. Pedersen (Gaardejer P. Nielsen i Gjern). 13 (13). A. V. Kjær (Sæbefabrikant K.). — I alt 13 Disciple.

## II Realklasse.

1 (2). N. V. Ormslev (Broder til Nr. 3 i IV Klasse). 2 (4). A. P. F. Christensen (Skræddermester C.). 3 (5). C. A. Holst (Kjøbm. H.). 4 (8). S. J. Wedseltoft (Kaptejn W.). 5 (1). S. C. T. Larsen (Broder til Nr. 2 i III R. Kl.) 6 (7). P. J. J. Wistoft (Kjøbm. W.). 7 (6). A. F. Rasmussen (Mørk) (afd. Pakhusforvalter M.). 8 (9). C. D. Nielsen (Broder til S. V. Nielsen i VI og Nr. 8 i III Kl.). 9 (11). J. W. Thomsen (Kreaturhandler T.). 10 (12). L. A. Christensen (Restauratør C.). 11. A. Risom (Forpagter R. p. Skaarupgaard), udmeldt til 1. April 1885. 12 (10). F. H. Schaldemose (Broder til N. V. S. i VI Klasse). 13. H. V. C. Lund (Jernbaneassistent L.), udmeldt fra 1. Oktbr. 1884. \*14. (3). Valdemar Schlichtkrull (Broder til Nr. 23 i IV Kl.). 15 (13). O. A. Bøgh (Bogbinder B.). — I alt først 15, tilsidst 13 Disciple.

### I.

1 (21). C. F. de Steensen-Leth (Hofjægmester de S.-L. til Højriis p. Mors). 2. (12). C. H. Gyberg (Broder til Nr. 7 i IV Kl.). 3 (5). J. P. Gyberg (Tvillingbroder til foregaaende). 4. F. V. Treschow (Toldkontrollør T., Norsminde), udmeldt 1. Oktbr. 1884. 5 (9). V. Hée (Broder til Nr. 21 i IV Kl.). 6 (24). H. Mørk (Broder til Nr. 13 i III Kl.). 7 (10). N. F. S. C. Siegumfeldt (Pastor S. i Søften). 8. (22). C. Bang (Oliemøller B.). \*9 (17). Niels Ebbesen Bendix, f. 29. Septbr. 1871 (Sagfører B., Nykjøbing p. M.). \*10. Janus Andreas la Cour, f. 12. Septbr. 1871 (Kaptejn la Cour), udmeldt 1. Jan. 1885. \*11 (18). Johannes la Cour, f. 26. Novbr. 1872 (Propr. la C. til Trinderup v. Hobro). \*12 (13). Carl Christian Erichsen, f. 17. Juni 1870 (afd. Økonom E.). \*13 (25).

Valdemar Esmann, født 9. Oktbr. 1871 (Kammeraad, Direktør E.). \*14 (14). Jørgen Houmann, f. 14. Juni 1872 (Kjøbm. H.). \*15 (3). Charles Marius Christian Jørgensen, f. 30. Septbr. 1872 (Kjøbmand J.). \*16 (26). Peter Emil Langballe, f. 6. Febr. 1873 (Kjøbm. L.). \*17 (4). Axel Lund, f. 2. Aug. 1873 (Typograf L.). \*18 (20). Hans Peter Meden, f. 15. Maj 1872 (Kjøbm. M.). \*19 (23). Rudolph Martin Meyer, f. 5. Decbr. 1871 (Justitsraad, Apotheker M.). \*20 (2). Niels Christian Ortved, f. 20. Decbr. 1871 (Gjæstgiver O. i Hammel). \*21 (7). Aage Pedersen, f. 19. Septbr. 1872 (Landinspektør P.). \*22 (15). Marten Nissen Pedersen, f. 8. Novbr. 1871 (Skræddermester P.). \*23 (8). Alfred Petersen, f. 6. Novbr. 1871 (Broder til Nr. 6 i V Kl.). \*24 (1). Jacob Christian Sørensen, f. 22. Juni 1870 (Smedemester S.). \*25 (19). Søren Peter Sørensen, f. 20. Aug. 1870 (Tømmermester S.). \*26 (16). Benedikt Thomsen, f. 17. Jan. 1873 (Broder til J. Th. i VI Kl.). \*27 (6). Otto Møller Andreasen Hessellund, f. 6. Febr. 1869 (Gaardejer H. i Dyngby). \*28 (11). Søren Sørensen, f. 8. Maj 1869 (Gaardejer S. i Hjortshøj), optaget 1. Jan. 1885. — I alt først 27, tilsidst 26 Disciple.

### I Realklasse.

1 (3). H. G. A Baumgarten (Kjøbm. B.).  
 2 (4). D. N. Kaaber (Fabrikant K.). 3. J. C. F. Nørretranders (Kjøbm. N.), udmeldt fra 1. April 1885. 4 (16). A. T. L. Sørensen (Kjøbm. S.).  
 5 (11). O. C. L. Overbye (Kjøbm. O.). 6 (14). M. C. L. Bech (afd. Gaardejer B. i Thustrup). \*7 (10). Frederik Julius Ahlefeldt-Laurwigen, f. 3. Juli 1869 (Greve, Hofjægermester A.-L. til Ulstrup). \*8 (2). Alfred Victor Andersen, f. 21.

Marts 1872 (Kjøbm. A.). \*9 (6). Henry Arthur Bøgh, f. 12. Septbr. 1872 (Broder til Nr. 15 i II Realkl.). \*10 (9). Niels Christian Zacharias Friis, f. 12. Jan. 1871 (Kjøbm. F.). \*11 (13). Thomas Husted Helms, f. 2. Maj 1872 (Forpagter H. i Kirketorp). \*12 (17). Jørgen Andreas Herskind, f. 16. Febr. 1872 (Kjøbm. H.). \*13 (15). Carl Frederik Lenbroch, f. 12. Maj 1872 (Kjøbm. L.). \*14 (1). Lars Julius van der Hude Lorentzen, f. 25. Novbr. 1870 (Jernbaneassistent L.). \*15 (7). Emil Viggo Schaarup, f. 24. Marts 1871 (atd. Vinhandler S.). \*16 (12). Jens Dynesen, f. 21. Maj 1872 (Vinhandler D.). \*17 (8). Viggo Husted, f. 3. Aug. 1871 (Broder til Nr. 3 i IV R. Kl.). \*18 (5). Carl Johan Meyer Koch, f. 27. Septbr. 1871 (Broder til Nr. 20 i IV Kl.). — I alt først 18, tilsidst 17 Disciple.

---

Til de i Juni—Juli 1884 afholdte Afgangsprøver indstillede sig efterfølgende 9 studerende Disciple, 1 Privatist, 7 Realister og 1 Privatist, hvilke alle bestode med nedenfor nævnte Resultat. Derhos bestode 19 Disciple af IV Kl. Oprykningsprøven, af hvilke 13 opflyttedes i V Kl. og 6 forlode Skolen. Til 4 Kl. Examen indstillede sig 4 Privatister, af hvilke 2 optoges som Disciple i 5te Klasse.

---

### I. Afgangsexamen for Studerende.

Af den sproglig-historiske Retning.

1. Beck, Ludvig, født 25. Decbr 1866.
2. Müller, Hakon Einar Maximilian, født 13. Maj 1866.
3. Petersen, Anton Vilhelm, født 2. April 1864.
4. Rasmussen, Lars Bertel, født 19. Oktbr. 1864.
5. Wellejus, Poul Sophus Marquard, født 13. Juli 1865.



Af den matematisk-naturvidenskabelige Retning.

6. Pedersen, Peder Jørgen, født 24. Febr. 1865.
7. Secher, Hilmar Weinholdt, født 1. Oktbr. 1865.
8. Thulstrup, Villiam Christian Magnus Carl, f. 3. Oktbr. 1866.
9. Winge, Anders Hvass, født 1. Juli 1865.  
samt Privatisten

Nyborg, Erik Unger, født 31. Oktbr. 1866, som havde bestaaet 4. Kl.s Examen i Fredericia Latin- og Realskole 1882 med 26 Points i Afslutningsfagene.

## II. Almindelig Forberedelsesexamen

(efter kgl. Anordning af 30. August 1881).

1. Busse, Lars Carl Vilhelm, født 7. Maj 1866.
2. Jacobsen, Carl Johan Jakob, født 3. Juni 1868.
3. Secher, Peter Nikolai, født 14. Marts 1867.
4. Wissing, Hans Christian Frederik, født 28. August 1867.
5. Sørensen, Frederik Georg Valdemar, født 28. Januar 1868.
6. Meyer, Valdemar Emil, født 21. Juni 1867.
7. Jensen, Jens Ludvig, født 8. Januar 1867,  
samt Privatisten  
Birck, Peter Aage Laurits, født 1. Januar 1867.

De skriftlige Prøver foretoges 16.—18. Juni i den af Ministeriet foreskrevne Orden, de mundtlige 25. Juni—11. Juli efter den i Indbydelsesskriftet angivne Tabel. De fra Ministeriet sendte Opgaver til de skriftlige Prøver vare følgende:

### A. Afgangsexamen for Studerende.

1. Udarbejdelse i Modersmaalet. a. (Fri Opgave.)  
Hvilken Indflydelse udøver Havet paa Kystbeboernes Sysler og Karakter?

b. (Bunden Opgave). Trediveaarskrigens Virkninger.

**2.** Oversættelse fra Latin. De M. Vipsanio Agrippa  
 M. Vipsanius Agrippa ignobilis erat loco, sed bonus militia, neque Augustus in parandis victoriis meliore cujusquam aut fortiore opera usus est; nam et eam classem, qua Sextus Pompejus inter Mylas et Naulochum victus est, instruxerat Agrippa, et ipsius praecipue ductu prospere pugnatum est. Unde Augusto exprobrabat Antonius, stupentem eum adhuc et semisomnum non prius surrexisse nec militibus in conspectum venisse, quam Agrippa hostium naves fugasset. Itaque coronam navalem, qua nemo unquam Romanus donatus fuerat, nemo post eum donatus est, hoc bello meruit. Sed in bello adversus Antonium in ore atque oculis classis Antonii Leucadem expugnavit, Patras cepit, Corinthum occupavit, bis ante ultimum discrimen hostium classem superavit; et in illo ipso proelio, quo vires Antonii conciderunt, omne certaminis arbitrium penes Agrippam fuit. Tertium consul illa tanta in urbe opera excitavit, quae, ut ait Seneca, et priorem magnificentiam vincerent et nulla postea vincerentur, nobilissimum illud imprimis Pantheon, in quo quum Augusti nomen vellet inscribere, eo recusante suum inscripsit. Quum et populo unice carus esset et apud milites auctoritate polleret, jam ipsi, qui eum extulerat, Augusto formidolosus videri poterat. Itque Maecenas, qui in intimis Augusti erat, ausus est ei dicere, eo rem esse perductam, ut Agrippa aut interficiendus aut gener faciendus esset. Et vidua tunc erat Marcelli morte Julia. Habebat tum Agrippa in matrimonio Marcellam, Octaviae, sororis Augusti, filiam, quacum amanter concorditerque vivebat, et ex ea liberos susceperat. Sed Augustus, exorata sorore, ut sibi genero cederet, Agrippae, dimissa Marcella, Juliam uxorem dedit.

corona navalis Skibskrans (3: en Guldkrans sammensat af smaa Skibssnabler).

**3.** Arithmetik. 1. Hvorledes findes  $x$  af Ligningen

$$\sin x \cos x + a \sin^2 x = b?$$

Beregn de Værdier af  $x$  imellem  $0^\circ$  og  $360^\circ$ , som tilfredsstillende Ligningen, naar  $a = 5$ ,  $b = 3$ .

2. Find Middeltallet af de virkelige 10-cifrede Tal, som skrives med de 10 Cifre uden Gjentakelser (deriblandt ere alt-saa ikke de, der begynde med 0).

**4.** Geometri. 1. Af en Trekant kjender man en Vinkel  $A$ , den modstaaende Side  $a$  og Perimetren  $2s$ . Find Formler til Beregning af de to andre Sider  $b$  og  $c$ .

$$\text{Ex. } A = 120^\circ, a = 7', 2s = 15'.$$

2. En ret Linie AB deles af et Punkt M i to Stykker af de givne Længder  $AM = p$ ,  $MB = q$ ; dens Endepunkter A og B glide henholdsvis paa Ordinataxten og paa Abscisseaxten. Hvad bliver da det geometriske Sted for M? Hvorvidt kan AB i nogen af sine Stillinger blive Tangent til dette geometriske Sted?

5. Projektionstegning. Hjørnerne A, B, C, D i et Tetraeder, som ikke har nogen Kant parallel med nogen af Projektionsplanerne, ere givne ved deres Projektioner. Find Sporene af Planen ABC, Projektioner og Spor af den fra D paa ABC vinkelrette Linie, Udfoldning af Tetraederet, samt den sande Længde af dets Højde fra D.

6. Beregningsopgave. En regelmæssig femsidede Pyramide med alle sine Kanter lige store har Grundfladens Diagonal 12 Fod lang. Find Radius i den indskrevne Kugle.

7. Fransk Stil. Al Verden kjender „Manden med Jernmasken“, denne gaadefulde Fange, hvem man tvang til at bære en Maske af Fløj, i det mindste ved visse Lejligheder, og som døde i Bastillen den 19de November 1703. Men hvem var han? Dette er et Spørgsmaal, som har været mange Gange drøftet i mere end et Aarhundrede. Af alle de Løsninger, som have været givne paa denne Gaade, have kun to indtil vore Dage, med mere eller mindre Held, modstaaet Kritikens Anstrængelser. Den første af disse to Gisninger findes allerede hos Voltaire; den gjør den ubekjendte Fange til en Prins af kongeligt Blod, Broder til Ludvig den fjortende. Den Autoritet, som har knyttet sig til Voltaires Navn, har givet denne Gisning en Popularitet, som holder sig endnu. Den anden Gisning vil, at Manden med Masken skal have været en Sekretær hos Hertugen af Mantua, Grev Mattioli. Begge Gisninger ere dog lige tvivlsomme og sandsynligvis fejlagtige. Naar alt kommer til alt, maa man tilstaa, at, hvad angaar hans Navn, hans Stilling, hans Forbrydelse, saa vide vi intet derom. Man kan formode, at han har været Indehaver af vigtige Hemmeligheder, hvad enten han havde tillistet sig dem eller man havde betroet ham dem; men efter de nyeste Undersøgelser synes han at have været en ubekjendt Person, og uden Masken, som tidlig pirrede Nysgjerrigheden, vilde hans sørgelige Historie maaske aldrig have overskredet Bastillens Mure; den vilde være forbleven lige saa upaaagtet som saa

mange andre Fangers, hvis dunkle Skæbne ingen nogensinde har tænkt paa at udforske.

Alle Tal skrives helt ud med Bogstaver. — ga a defuld mystérieux. — tvinge astreindre. — Bastillen la Bastille. — drøfte agiter. — knytte attacher. — holde sig subsister. — Mantua Mantoue. — fejlagtig erroné. — naar alt kommer til alt après tout. — Stilling qualité. — Indehaver dépositaire. — tilliste sig surprendre. — nyest dernier. — ubekjendt obscur. — pirre stimuler. — upaaagtet ignoré. — udforske sonder.

## B. Almindelig Forberedelsesexamen og IV Klasses Examen.

**1.** Udarbejdelse i Modersmaalet. Fuglenes Træk og Redebygning.

**2.** Latinsk Stil. Da den peloponnesiske Krig var endt, herskede de tredive Tyranner haardt og grusomt i Athen. Mange flygtede derfor fra Byen, og Grækenland blev opfyldt med atheniensiske Landflygtige. De fleste begave sig til Argi og Theben, hvor de bleve hjulpne paa forskjellige Maader og begyndte at haabe, at de kunde gjenvinde deres Fædreland. Iblant de Landflygtige var Thrasybulus, en tapper og hjemme anset Mand. Da han mente, at der burde voves noget for Fædrelandet og alles Frelse, bemægtigede han sig, hjulpen af faa Venner, et Kastel i Attica, som hed Phyle. Tyrannerne vilde strax fordrive ham derfra, men de bleve overvundne og tvungne til at flygte til Athen. Forgjæves forsøgte de nu at bestikke ham ved at love ham en Del af deres Magt; han vilde ikke forraade Fædrelandets og Frihedens Sag. Uagtet Lacedæmonierne sendte dem Hjælpetropper, bleve de atter slagne, og da dernæst deres Soldater selv fordrede, at de skulde forlade Byen, blev Athen befriet for deres Tyranni. Lacedæmonierne vovede ikke at paaføre Athenienserne Krig for at gjenindsætte dem.

peloponnesisk peloponnesiacus. — herske dominari. — Landflygtig exul. — gjenvinde recuperare. — Phyle, gen. -es. — bestikke corrupere. — Sag causa. — Tyranni tyrannis, gen. -idis. — gjenindsætte restituere.

**3.** Engelsk Version. A letter from a schoolfellow of Charles Dickens. I was a schoolfellow of Dickens for nearly two years: he left Mr. Jones's school before me, I think about fifteen years of age. It was considered at the time a very superior sort of school, one of the best, indeed, in that part of London;

but it was shamefully mismanaged, and the boys made but very little progress. The proprietor, Mr. Jones, was a Welshman, a most ignorant fellow, and a mere tyrant, whose chief employment was to scourge the boys. Dickens has given a very lively account of this place in his paper entitled „Our School“. I do not remember that Dickens distinguished himself in any way, or carried off any prizes. My belief is, that he did not learn Greek or Latin there, and you will remember, there is no allusion to the classics in any of his writings. He was a handsome, curly-headed lad, full of animation, and probably was connected with every mischievous prank in the school. I do not think he ever suffered by Mr. Jones's scourging propensity: in fact, together with myself, he was only a day-pupil, and with these there was a wholesome fear of tales being carried home to the parents. I think at that time Dickens took to writing small tales, and we had a sort of club for lending and circulating them. We mounted a small theatre, and Dickens was always a leader at the plays, which were presented before an audience of boys. At one representation the fireworks in the last scene, ending with the destruction of a mill, were so very real, that the police interfered, and knocked violently at the doors.

mismanage ledeslet. — Welshman Mand fra Wales, Valliser. — scourge prygle. — paper Skitze. — prize Præmie. — allusion Hentydning. — classics Klassikerne (den græske og romerske Oldtids Forfattere). — curly-headed krølhaaret. — lad Dreng. — animation Livlighed, Liv. — mischievous prank gal Streg. — propensity Ti. bøjelighed. — day-pupil skolesøgende Discipel (i Modsætning til dem, der vare i Kost paa Skolen). — wholesome, gavnlig — circulate lade gaa rundt. — mount indrette. — audience Tilskuerkreds. — interfere lægge sig imellem.

4. Arithmetik. 1. En Mand anbringer 540 Kr. til  $5\frac{1}{2}$  pro Cent aarlig Rente og lader Kapitalen voxe med Rente og Rentes Rente i n Aar. Derefter hæver han Renten R hvert Aar. Hvilket Udtryk faas for denne Rente? Hvor stor maa n være, for at R skal blive 108 Kr.?

2. Vis, at

$$\left(\sqrt[3]{a} + \sqrt[3]{b}\right)^3 = a + b + 3\sqrt[3]{ab}\left(\sqrt[3]{a} + \sqrt[3]{b}\right),$$

og anvend dette til at finde x af Ligningen

$$5 = \sqrt[3]{25 + 5\sqrt{x}} + \sqrt[3]{25 - 5\sqrt{x}}$$

3. Summen af 3 Tal, der danne en Differensrække, er m, og Summen af Tallenes Kvadrater er p. Hvilke ere Tallene og Rækkens Differens?

**5. Geometri.** 1. Der skal konstrueres en Firkant, der kan indskrives i en Cirkel, naar der er givet en Vinkel, to hosliggende Sider og den Diagonal, som gaar igjennem den givne Vinkels Spids. Er Opgaven altid mulig? Hvor mange Opløsninger kan der faas?

2. Find et Udtryk for Omkredsen  $P$  af en Sektor (Udsnit) med Centrivinkel  $n^\circ$  i en Cirkel med Radius  $r$  og anvend det til Beregning af Radius i en Cirkel, hvor en Sektor med Centrivinkel  $45^\circ$  har en Omkreds af  $11\frac{1}{7}$  Fod. Find tillige Sektorens Areal.

3. I Siden  $BC$  af Trekanten  $ABC$  vælges et vilkaarligt Punkt  $D$ . Om Trekanterne  $ABD$  og  $ADC$  konstrueres de omskrevne Cirkler, hvis Centrer henholdsvis betegnes  $O$  og  $P$ . Bevis, at Trekanterne  $AOP$  og  $ABC$  ere ligedannede, og at Forholdet  $\frac{AO}{AP}$  bliver det samme, hvor end  $D$  vælges.

**6. Praktisk Regning.** 1. A ejer et Stykke Tørvemose paa 20000 Kvadratalen, der i sin Tid er kjøbt for  $30\frac{2}{5}$  Øre for hver Kvadratalen. Han lader i et Aar grave 400 Tusind Tørv af 4 Mænd og 5 Kvinder, der arbejde samtidig. 1 Mand graver 3750 Tørv daglig og faar i Dagløn 2 Kr. 25 Ø., 1 Kvinde 2000 Tørv for 1 Kr. 75 Ø. Tørvene sælges for 3 Kr. 25 Ø. for hvert Tusinde, men i Vognleje maa A betale 50 Ø. for Tusind. Hvor mange procent af Indkjøbssummen for Mosen tjener A i det Aar?

2. 1 Kubikfod Vand vejer 61.<sub>83</sub>  $\mathfrak{B}$ , 1 Kubikfod Aluminium 2.<sub>6</sub> Gange saa meget og 1 Kubikfod Guld 19.<sub>3</sub> Gange. Hvor mange Kubiktommer optager saa en Blanding af 3 Kvint Aluminium og 5 Kvint Guld? Hvor mange Gange vejer denne Blanding mere end samme Rumfang Vand? Vis, at det sidste Spørgsmaal kan besvares uafhængig af det første.

Her anvendes Logarithmer saa meget som muligt.

1 Kubikfod = 1728 Kubiktommer.

Ved Afgangsexamen for Studerende samt almindelig Forberedelsesexamen (og tildels IV Kl. Examen) var Medlem af Undervisningsinspektionen Docent Dr. Thomsen tilstede og deltog i Bedømmelsen af Dansk, Tysk, Engelsk, Oldnordisk og Græsk. Som tilforordnede Censorer mødte: Docent, Dr. Petersen i Mathematik og Fysik, Overlærer, Dr. Bang i Fransk, Rektor Iversen i Latin, Adjunkt Herskind i Historie.

## Afgangsexamen for Studerende.

Juli 1884.	Dansk Stil.	Dansk Stil.	Dansk (mundtl.) og Oldnordisk.	Fransk.	Tysk.	Engelsk.	Historie	Latin	Latin	Gresk.	Naturhiere.	Arithmetik	Arithmetik	Geometri	Geometri	Mekanisk Fysik med Optik.	Kemisk Fysik med Astronomi og Meteorologi.
	I.	II.						(skriftlig).	(mundtlig i det læste).			(ikke læst).	(skriftlig).	(mundtlig).			
Beck, L. . . . .	mg. ÷	mg. ÷	mg. +	mg.	»	mg. +	mg. +	mg. ÷	mg. +	mg.	mg.	ug.	»	»	»	»	»
Müller, H. E. M.	mg.	mg. ÷	mg.	mg. ÷	»	mg. ÷	g. +	g. +	g.	g. +	g.	g.	»	»	»	»	»
Petersen, A. V.	g. +	g. +	mg.	mg.	»	mg. ÷	ug. ÷	mg. +	mg. ÷	g.	mg. ÷	»	»	»	»	»	»
Rasmussen, L. B.	g. +	g.	g. +	g.	»	g. +	g. +	g. ÷	g. +	g. +	g.	ug.	»	»	»	»	»
Wellejus, P. S. M.	g. +	g. +	mg.	mg. ÷	»	mg. ÷	ug. ÷	g.	mg.	mg.	ug.	»	»	»	»	»	»
Pedersen, P. J.	g. +	mg. ÷	mg. ÷	mg. ÷	»	mg. ÷	mg. ÷	»	»	»	»	mg. +	ug. ÷	mg.	mg. +	ug. ÷	ug. ÷
Secher, H. W. . .	mg. ÷	mg. ÷	mg.	mg.	»	mg. ÷	mg.	»	»	»	»	g.	ug. ÷	mg.	mg. +	ug.	mg. +
Thulstrup, V.C.M.C	mg.	mg. ÷	mg.	mg. +	»	mg.	mg. ÷	»	»	»	»	mg.	ug.	mg. +	ug. ÷	ug.	ug. ÷
Winge, A. H. . . .	mg. ÷	mg. ÷	mg. ÷	g.	»	g. +	g.	»	»	»	»	mg. ÷	mg.	mg.	g. ÷	g. +	g.
Nyborg, E.U.(Priv.)	g. ÷	g.	g. +	mg. ÷	g. ÷	»	g. ÷	»	»	»	»	g. ÷	g. ÷	g.	g. +	ug.	mg.

De bestode saaledes alle: L. Beck erholdt 1. Karakter med 99 Points; H. E. M. Müller, 2. Karakter med 81 Points; A. V. Petersen, 1. Karakter med 90 Points; L. B. Rasmussen, 2. Karakter med 78 Points; P. S. M. Wellejus, 1. Karakter med 93 Points; P. J. Pedersen, 1. Karakter med 95 Points; H. W. Secher, 1. Karakter med 96 Points; V. C. M. C. Thulstrup, 1. Karakter med 100 Points; A. H. Winge, 2. Karakter med 79 Points; E. U. Nyborg (Privatist), 3. Karakter med 53 Points.

## IV Klases Hovedexamen.

	Dansk.	Latin.	Tysk.	Frausk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturlaere.	Græsk.
N. Christensen . . . . .	mg. †	mg.	ug. †	mg. †	ug. †	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	
T. V. Povlsen . . . . .	mg.	mg. †	ug. †	mg. †	mg. †	ug. †	ug. †	mg. †	ug. †	ug.	ug.
J. Herskind . . . . .	mg. †	mg.	mg.	mg. †	ug.	ug.	ug. †	ug.	ug.	ug.	ug. †
S. J. Ueberwald . . . . .	mg.	mg. †	mg.	mg.	ug. †	ug. †	mg. †	ug. †	mg. †	ug.	mg. †
K. T. Christiansen . . . . .	mg. †	ug. †	mg. †	mg. †	tg. †	mg. †	mg. †	ug. †	ug. †	ug.	mg. †
C. Mielehe . . . . .	mg.	ug. †	mg.	mg. †	ug.	mg.	mg.	ug. †	ug. †	ug.	mg. †
A. H. K. Nielsen . . . . .	ug. †	ug. †	ug. †	ug. †	mg.	ug. †	mg. †	ug. †	ug. †	ug. †	ug. †
C. Lassen . . . . .	mg.	ug.	mg. †	mg. †	mg. †	mg.	mg. †	mg. †	ug. †	ug.	mg. †
H. Sørensen . . . . .	mg. †	ug. †	mg. †	ug. †	mg. †	mg. †	ug. †	mdl.	mg. †	ug.	ug. †
J. L. Andersen . . . . .	mg. †	ug. †	mg. †	mg. †	mg. †	mg. †	ug. †	mg. †	mg. †	ug.	mg. †
H. Petersen . . . . .	mg. †	ug. †	mg. †	mg. †	tg. †	mg. †	mg. †	mg. †	mg. †	ug.	mg.
A. Sørensen . . . . .	ug. †	ug. †	mg. †	mg.	mg.	mg. †	mg.	ug. †	ug. †	ug.	ug. †
P. S. M. Hansen . . . . .	ug. †	mg.	mg. †	mg.	mg. †	ug. †	mg. †	ug.	ug. †	ug.	ug. †
J. C. A. Schwarz . . . . .	ug. †	ug. †	mg. †	ug. †	mg.	ug. †	mg. †	ug. †	ug. †	ug.	mg. †
A. V. M. T. Asmussen . . . . .	ug.	ug. †	mg. †	ug. †	ug. †	mg. †	mg. †	mdl. †	ug. †	ug.	ug. †
O. J. Olsen . . . . .	ug.	ug. †	ug.	ug. †	mg.	ug. †	mg. †	ug. †	ug. †	ug.	ug. †
A. A. Tørsleff . . . . .	ug. †	ug. †	ug. †	ug. †	mg.	ug. †	ug. †	ug. †	ug. †	ug. †	ug. †
C. F. Berg . . . . .	ug. †	ug. †	ug. †	ug. †	ug. †	mg. †	ug. †	ug. †	ug. †	ug. †	mg. †
C. B. Nielsen . . . . .	mg. †	ug.	ug. †	ug. †	ug.	ug. †	ug.	ug. †	ug. †	ug.	ug. †



## Almindelig Forberedelsesexamen.

	D a n s k		Engelsk.	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Naturlære.	Geometri.	Arithmetik.	Regning.	Orden med skr. Arb	Points.
	mundtl.	skriftl.												
L. C. V. Busse .	ug.  .	mg. +	mg.	ug.  .	mg. +	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.	ug.  .	ug.  .	121 <sup>1</sup> / <sub>3</sub>
C. J. J. Jacobsen	mg. +	mg. +	mg. +	mg.  .	ug.  .	ug.  .	mg. +	ug.  .	ug.  .	ug.  .	ug.  .	mg. +	mg.  .	112
P. N. Secher .	mg.	mg. +	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg. +	mg. +	mg.  .	mg.  .	mg. +	mg. +	mg.  .	mg.  .	93 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
H. C. F. Wissing	mg.	mg. +	mg.  .	mg. +	mg. +	mg.  .	mg. +	mg.  .	mg.  .	mg. +	mg.  .	mg.  .	mg.  .	79 <sup>1</sup> / <sub>3</sub>
F. G. V. Sørensen	mg. +	mg. +	mg.  .	mg.  .	mg. +	mg.  .	mg. +	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg. +	99 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
V. E. Meyer . .	mg.	mg.  .	mg. +	mg.  .	mg. +	mg.  .	mg. +	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg. +	83 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
J. L. Jensen . .	mg.	mg. +	mg. +	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	79
Privat. P. A. L. Birck	mg.	mg. +	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg.  .	mg. +	59

Angaaende Kathedralskolens Forberedelsesskole, der som saadan har bestaaet siden den ny Skoleordnings Indførelse, væsentlig for at erstatte Tabet af de to nederste Klasser, men som tillige omfatter Børn fra den yngre og yngste skolesøgende Alder, skal her meddeles, at den bestyres af Hr. Albeck og Adjunkt Schaldemose, at den for Tiden tæller 165 Elever fordelt i 6 Klasser, at af Kathedralskolens Lærere underviser Overlærer Kleisdorff, Adjunkterne Engell, Hoffmeyer og Stegmann foruden Bestyrerne navnlig i de øverste Klasser, samt at der hos er 4 faste Lærere, 1 Lærerinde, 1 Tegnælærer og 1 Gymnastiklærer. Denne Anstalt har i de senere Aar afgivet det største Antal af de i Kathedralskolen optagne Disciple, og der henvises herfra til den, naar der forespørges om Børns Forberedelse til den lærde Skole; den søges ogsaa af et ikke ubetydeligt Antal udenbys Drengene, der først senere kunne optages her, fordi det maa antages, at de der, hvor hele Undervisningen er beregnet paa den lærde Skole, ville finde den sikreste og bedste Forberedelse dertil. Dette kan nemlig siges, uden i nogen Maade at vrage andre Skoler eller Lærere, fordi disse ikke kunne have det bestemte og udelukkende Maal og ikke staa i saa direkte Forbindelse med den lærde Skole, som denne Forberedelsesskole. Det er nu lykkedes at ombytte det mindre gode Lokale med meget store, udmærket gode Værelser i Byens tekniske Skoles tidligere Lejlighed.

**Udenbys Disciples** Forældre eller Værger gjøres opmærksomme paa, at det er af stor Betydning, hvor og hvorledes Drengene anbringes i Byen, naar de forlade deres egentlige Hjem. Det er ingenlunde nok, at der sørges for deres legemlige Behov ved passende Bolig, Kost og Pleje, men der maa ogsaa være det tilbørlige Tilsyn med deres Opførsel og Arbejde. I den

Henseende maa Skolen, hvem alt dette er i høj Grad magtpaaliggende, meget ønske, at der hersker Enighed imellem den og Disciplenes Foresatte, og derfor indstændig anmode disse om at tage Hensyn til følgende Foranstaltninger angaaende Disciple, der ikke ligefrem ere satte i Huset hos Folk, der betragte dem som deres egne og have Vilje og Evne til at sørge for deres saavel aandelige som legemlige Vel.

1. Naar en udenbys Discipel optages i Skolen, meddeles det Rektor, hvor han ønskes anbragt, og ligesom Anvisning i denne Henseende vil blive givet, saaledes forventes det, at Forældrene ville tage tilbørligt Hensyn til Rektors Misbilligelse af Valget.

2. Skolen bør altid være underrettet om, hvor saadanne Disciple bo, samt naar de flytte, hvilket ikke maa ske uden Forældrenes Vidende og Tilladelse.

3. Det fraraades indstændig at sætte Disciple paa Steder, hvor de have alene Bolig med Kost, men mangle Tilsyn. Det gaar ikke an, at Port- eller Gadedørsnøgle stilles til deres vilkaarlige Raadighed.

4. Det forventes, at der ved Aftale mellem Rektor, Forældre og Værter tilvejebringes et saadant Tilsyn med slige Disciples Arbejdstid og Opførsel i deres Bolig, at Skolen kan være tilfreds dermed.

5. For Disciple, som ikke ere anbragte i Pension, bør der kunne angives en Værge i Byen, som kan repræsentere de fraværende Forældre. Om Overtagelse af saadant Hværv kunne Forældrene, naar de ikke kjende nogen dertil skikket Person, henvises til at forhandle med en af Lærerne.

### III.

## Skolens Beneficier.

A. De Beneficier, som bortgives af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Rektors

Indstilling\*), have i Skoleaaret i 1884—85 været til-  
lagte følgende Disciple:

1. Fri Undervisning: J. J. Marcussen, R. Wasmann, H. V. Rasch, S. J. Ueberwald, J. Herskind, N. Christensen, J. L. Andersen, S. Mygind, H. E. Møller, C. P. H. Petersen, S. A. Møller, A. P. E. Lund, T. V. Poulsen, N. P. Nielsen, H. Petersen, J. C. Johansen, N. F. Gyberg, P. E. Thomsen, R. C. Rasmussen.

2. Undervisning mod nedsat Betaling: J. E. Horneman, P. M. S. Hansen, M. Christensen, R. H. Pedersen, A. F. R. Mørk, N. M. G. Nielsen, A. L. O. Jensen, H. Handest, N. C. H. Nielsen, S. C. T. Sørensen, J. C. Jensen, E. T. N. Leth, M. J. A. J. Jensen, F. A. Borregaard, N. C. Nielsen, J. L. Larsen, E. Haack, A. R. B. Kiilerich.

3. Mellemste Stipendium (70 Kr., alt at udbetale): J. P. Jensen.

4. Laveste Stipendium (40 Kr., alt at udbetale): G. H. M. Koch, K. T. Christiansen, P. C. Axelsen, S. H. G. Andersen.

5. Extraordinære Gratister: N. V. Schaldemose, F. H. Schaldemose, H. T. Brendstrup og N. C. Hansen.

---

\*) Det meddeles her til Forældres og Værgers Underretning, at Ansøgninger om fri Skolegang eller de dermed i Forbindelse staaende Stipendier, efter et trykt Skema, som udliveres paa Forlangende, maa indgives til Rektor ved det ny Skoleaars Begyndelse, senest til Begyndelsen af September. Uagtet et Beneficium kun tildeles for et Aar ad Gangen, behøver den, der allerede har nydt et saadant, ikke fremdeles at ansøge derom, ligesom Skolen ogsaa selv indstiller dem, der ere værdige dertil, til Forhøjelse af et lavere Beneficium. De øvrige Legater ansøges ikke, men tildeles efter Indstilling og Bestyrelsens Beslutning. Ingen Discipel kan ansøge om Beneficium før efter et Aars Skolegang.

6. Puggaards Legat (80 Kr., 40 Kr. at udbetale, 40 Kr. at oplægge): J. C. P. Sørensen.

**B.** Det grevelige Moltkeske Legat for Embedsmænds Sønner (2 Portioner, hver paa 80 Kr.), hvortil Lensbesidderen paa Grevskabet Bregentved udnævner, oppebæres af C. Mielche og B. Thomsen.

**C.** Rosenkrantz's Legat (aarlig 93 $\frac{1}{2}$  Kr.), uddeles til 4 værdige og trængende Disciple af Biskoppen og Rektor, med Stadfæstelse af Stifterens, Rigsraad Rosenkrantz's Descendent, Besidderen af Stamhuset Rosenholm. Deraf fik H. E. Møller 33 $\frac{1}{2}$  Kr., A. P. E. Lund, S. A. Møller og N. M. G. Nielsen hver 20 Kr.

**D.** Pastor Hertels Legat (henved 20 Kr. hvert andet Aar), navnlig bestemt til Flidsbelønninger af gode Bøger for Disciple af Mellemklasserne. Rektor indstiller til Stiftøvrighedens Approbation. Vil senere blive uddelt.

**E.** Student Davidsens Legat (2 Portioner, hver paa 20 Kr.) tildeles efter Rektors Indstilling af Stiftsøvrigheden. N. Christensen, T. V. Povlsen.

**F.** Foghs Legat (1 Portion paa 20 Kr.) tildeles en Dimittend efter Rektors Indstilling af Ejeren af Ryomgaard, nu Godsejer Mourier-Petersen: P. J. Pedersen.

**G.** Stougaards Legat (1 Portion paa 24 Kr.), tildeles efter Rektors Indstilling af Stiftsøvrigheden: P. J. Pedersen.

**H.** Pastor Schoubyes Legat (1 Portion paa 80 Kr.) tildeles af Rektor og Lærerne til en Dimittend eller Student af Testators Slægt: P. S. M. Wellejus.

**I.** Kantor Kabells Legat (1 Portion paa 80 Kr.) tildeles af Rektor og Lærerne til en Dimittend: A. V. Petersen.

**K.** Pastor A. L. Kabells Legat (1 Portion paa 80 Kr.) tildeles af Rektor og Lærerne til en Di-mittend: L. B. Rasmussen.

**L.** Nis Nissens Legat. Renterne for 1883 udgjorde 1053 Kr. 33 Ø., hvilket Beløb af Rektor og Lærerne kort før Juleferien blev saaledes fordelt:

1. De  $\frac{4}{5}$  at de faste Renter (til uformuende Disciple, der vise god Opførsel) 842 Kr. 66 Ø.: H. E. Møller 72 Kr. 66 Ø., S. J. Ueberwald 60 Kr., T. V. Povlsen 55 Kr., S. A. Møller, N. V. Schaldemose, A. P. E. Lund, H. Petersen, N. Christensen og S. Mygind, hver 40 Kr., J. J. Marcussen, N. M. G. Nielsen, N. C. Hansen, J. L. Andersen, P. E. Thomsen, N. P. Nielsen og J. C. Johansen, hver 30 Kr., C. P. H. Petersen, J. M. S. Hansen, S. C. T. Sørensen, hver 25 Kr., R. Wasmann 20 Kr.

2. Den  $\frac{1}{5}$  (til Disciple, der uden egentlig at be-høve Understøttelse udmærke sig ved Flid og Sæde-lighed) 210 Kr. 66 Ø., J. Herskind 30 Kr. 66 Ø., J. G. Ormslev 25 Kr., O. K. Nobel, H. T. Brendstrup, N. F. Gyberg og K. Rafn hver 20 Kr., M. Christen-sen, S. M. Jensen, M. H. Ring, E. E. Dalgas og A. J. Olsen hver 15 Kr.

## IV.

## Oversigt over Skolens Indtægter og Udgifter i Finantsaaret 1884–85.

### Indtægter.

Jordebogsindtægter.....	25,392	Kr. 33 Ø.
Renter.....	3,917	— 42 —
Skolekontingenter.....	16,847	— 50 —
Forskjellige Indtægter.....	30	— „ —

Sum... 46,187 Kr. 25 Ø.

## Udgifter.

Lønninger . . . . .	30,387	Kr. 30	Ø.
Timeundervisning . . . . .	8,187	— 50	—
Pension . . . . .	2,597	— 33	—
Bibliothek . . . . .	700	— „	—
Bygninger og Inventar . . . . .	3,324	— 55	—
Brændsel og Belysning . . . . .	1,387	— 10	—
Skatter . . . . .	402	— 15	—
Regnskabsføring . . . . .	920	— „	—
Forskjellige Udgifter . . . . .	2,332	— 99	—
Skydning . . . . .	232	— 78	—
Dyrtidstillæg . . . . .	788	— 18	—

---

Sum . . . 51,259 Kr. 88 Ø.

## V.

## Undervisningen.

Øversigt over hvad der er læst og lært i Skoleaaret 1883—84.

## Dansk.

I Kl. og I Realkl. (Lund). Funchs Læsebog for Mellemklasserne er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Johansens „Livet i Danmark“ ere en Del Digte lært udenad. Bojesens dansk Sproglære læst. 1 Stil om Ugen. Enkelte større Digterværker ere forelæste.

II Kl. A (Gram) og II Kl. B (Lorentzen). Funchs Læsebog for Mellemklasserne. Af Holst's større poetiske Læsebog og Johansens „Livet i Danmark“ ere en Del Digte lært udenad. Arentzens nordiske Mythologi. Som i de følgende Klasser er der nu og da læst et større Digterværk. 1 Stil om Ugen.

II Realkl. (Lund). Funchs Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Holst's større poetiske Læsebog og Johansens „Livet i Danmark“ ere en Del

Digte lærte udenad. Arentzens nordiske Mythologi. Bojesens Sproglære er repeteret. 1 Stil om Ugen. Nogle større Digterværker ere forelæste.

III Kl. (Gram). Samme Læsebog og Lærebøger som i foregaaende Klasse; desuden er Flors Haandbog i den danske Literatur bleven brugt. 1 Stil om Ugen.

III Realkl. (Lund). Flors Haandbog i den danske Literatur er benyttet til Oplæsning og Analyse. Det meste af det læste er gjenfortalt af Eleverne. Bojesens Sproglære repeteret. 1 Stil om Ugen. En Del Digte ere lærte udenad. Adskillige større Digterværker ere forelæste og gennemgaaede.

IV Kl. (Gram). Læreren har søgt at gjøre Disciplene bekendte med de vigtigste Forfattere og Værker i den poetiske Literatur, bestandig med Flors Haandbog som Grundlag. 1 Stil om Ugen, hvortil Æmnet i Reglen er hentet fra Skolefagene.

IV Realkl. (Stegmann). Efter Flors Haandbog ere de vigtigste Forfattere gennemgaaede; flere større Digterværker ere forelæste. 12 Digte ere lærte udenad. Bojesens Sproglære repeteret. 1 Stil om Ugen. Til Afgangsexamen opgives: Holbergs Politiske Kandestøber og Jeppe paa Bjerget, Oehlenschlägers Hakon Jarl, Heibergs Aprilsnarrene, Hauchs Søstrene paa Kinnekullen, Hostrups Gjenboerne, samt mange mindre, prosaiske og poetiske Stykker af forskjellige Forfattere.

V Kl. (Gram). En kort Udsigt over Literaturen, efter Flors og Vinkel Horns Haandbøger. Som i de andre Klasser læst en Del Digte og større Digterværker. Svensk. 2 Stile om Maaneden.

VI Kl. (Gram). Literaturhistorien er gennemgaaet med Afbenyttelse af Flors og Vinkel Horns Haandbøger; Tiden fra 1550 til Holberg behandlet udførligere. Svensk. 2 Stile om Maaneden. Dispositioner paa Skolen.



**Oldnordisk.**

(Rektor).

V Kl. Wimmers Læsebog S. 1—55 er gennemlæst og repeteret. Wimmers mindre Formlære læst med ikke faa Undtagelser, siden er den gjentaget og et og andet mere medtaget. Under Læsningen er foretaget Analyse, dels af et mindre til hver Gang foresat Stykke, dels af de vigtigste Sprogformer, med stadig Henførelse til Dansk og tilknyttede sproghistoriske Bemærkninger.

VI Kl. Wimmers Læsebog S. 1—26 og 74—107, Wimmers mindre Formlære flere Gange gennemgaaet med Forbigaaelse af alt mindre vigtigt. Hver Gang er analyseret en Del af Lektien, og det hele Pensum er repeteret. Der opgives til Afgangsexamen Wimmers Læsebog S. 26—53 og 74—107.

**Tysk.**

I. (Stegmann). Kapers Læsebog for Mellemklasserne S. 101—107, 109—135 og (af den poetiske Del) 193—209. Formlæren efter Kaper.

I Realkl. (Lorentzen). Kapers Læsebog for Mellemklasserne S. 56—62, 75—86, 95—107, 111—122, 125—144. Efter Kapers Grammatik er læst det vigtigste af Formlæren.

II Kl. A (Lorentzen). Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser, 2. Udg., S. 1—35, 52—58, 64—77. Efter Kapers Grammatik er Formlæren læst.

II B (Stegmann). Samme Læsebog S. 1—35, 52—54, 67—77 og (i den poetiske Del) 347—50, 360—63. Formlæren efter Kaper.

II Realkl. (Stegmann). Samme Læsebog S. 1—54 og (i den poetiske Del) 347—50, 354—56, 360—63. Formlæren efter Kaper.

III (Stegmann). Samme Læsebog S. 297—322, 336—344 og (af Poesi) 354—56, 380—386, 390—392. Formlæren repeteret; af Ordføjningslæren er gennemgaaet Sætningsdelenes Overensstemmelse og noget af Kasuslæren. Af Hauuffs Märchen er læst 180 Sider som Maanedslæsning.

III Realkl. (Lorentzen). Kapers og Simonssens Læsebog for de højere Klasser, 2. Udg., S. 36—52, 67—77, 107—119, 219—231, 385—392, 412—413, 415—416. Efter Kapers Grammatik er Formlæren repeteret; af Ordføjningslæren er læst Sætningsdelenes Overensstemmelse og det meste af Kasuslæren. Som Maanedslæsning: Hauuffs Märchen.

IV (Stegmann). Samme Læsebog S. 266—270, 276—281, 297—322, 336—344. Moduslæren er gennemgaaet, og hele Grammatiken repeteret. Til Maanedslæsning er benyttet Hauuffs Märchen (80 Sider) samt Schillers Wilhelm Tell (fuldstændig). Extemporallæsning efter Læsebogens poetiske Del.

IV Realkl. (Stegmann). Samme Læsebog S. 125—147: Schillers Wilhelm Tell forfra til 3. Akt, 2. Scene. Formlæren repeteret. Som Maanedslæsning: Hauuffs Märchen (220 Sider). Extemporallæsning efter Schillers Wilhelm Tell, 3. og 4. Akt. Til Afgangsexamen opgives Læsebogen S. 82—119, 125—147, 167—172, samt W. Tell, 1. og 2. Akt.

V Kl. (Stegmann). Af Eggers Deutsches Lehr- und Lesebuch, 2. Theil, 1. Band, er læst ex tempore S. 128—315 (i Udvalg). Hjemme er læst: Goethes Hermann u. Dorothea og Götz v. Berlichingen, Schillers Jungfrau von Orleans og Maria Stuart. Dele af Grammatiken ere repeterede. Kapers tyske Stiløvelser for de højere Klasser, S. 5—49, mundtlig og skriftlig.

VI Kl. (Stegmann). Egger II, 1, 295—480 ex tempore (i Udvalg). Hjemme: Goethes Wilh. Meisters Lehrjahre, Schillers Jungfrau von Orleans og

Wilhelm Tell, Lessings Nathan der Weise og Herders Cid. Kapers Stiløvelser for højere Klasser S. 55—105 mundtlig og skriftlig.

### Fransk.

(Schaldemose undt. I og I Realkl. Lorentzen.)

I og I Realkl. Sicks Læsebog 1ste Afd. S. 31—45, 50—52, 58—67, 73—97, samt I stud. 97—103. Ahns 1ste Kursus S. 75—92. Efter Sicks Grammatik de uregelmæssige Verber, som ere indøvede ved skriftlig Oversættelse af de danske Stykker i Ahn.

II og II Realkl. Sick's Læsebog, 2den Afd. S. 1—25, 27—31, 34—63, 66—68, 71—85. Exemp-ler af Sibbern's Stiløvelser fra S. 1—50. Efter Sick repeteret Formlæren. Gloser efter Pio.

III og III Realkl. Sicks Læsebog, 2den Afd. S. 85—167. Verberne efter Sick. De uregelmæssige Verber indøvede ved Exemp-ler efter Sibbern's Stiløvelser S. 34—48. Gloser efter Pio.

IV og IV Realkl. Sicks Læsebog S. 167—175, 180—197; repeteret og opgives S. 96—158; 167—191. Af Grammatiken repeteret Formlæren og af Syntax læst Reglerne om Brugen af Participium og Ordstil-lingen. Extemporal Oversættelse af Souvestre. Som Maanedslæsning c. 80 Sider. IV Kl. 8 Stile.

V Kl. Lectures françaises par Pio S. 1—190. Extemp. af samme Bog. Af Gramm. Syntaxen. Ugen-lig dels Hjemmestile, dels korte Stile paa Skolen. Dag- lig Gloser. Maanedslæsning c. 300 Sider efter eget Valg af Cinq Mars, Le Gentilhomme pauvre, Bug Jargal, Voyage dans le Thibet, Roi de Montagne etc.

VI Kl. Franske Læsestykker, 2det H., S. 1—130, 138—143. Extemp. oversat af samme Bog og des- uden 3 Akter af „Le Cid“. Repeteret hele Gramm. 35 Hjemmestile, paa Skolen 10 korte Stile. Maanedslæsning c. 80 Sider.

læsning c. 400 Sider efter eget Valg af Hugo Notre Dame de Paris, Lamartine Graziell-, Huc Voyage dans le Thibet, Hervé l'Egypte, Scribe Une femme qui se jette par la fenêtre, Pailleron Le Monde ou l'on s'ennuie, Conscience La guerre des Paysans, Molière L'Avare, A. Dumas Les trois Mousquetaires, Brosselard Voyage, Souvestre Contes etc.

### Engelsk.

(Kleisdorff undtagen IV Realkl. Lorentzen).

I Realkl. Listovs Læsebog 1ste Afd. S. 1—24. Sammes Elementarbog S. 1—22. De danske Stykker i Elementarbogen ere skrevne hjemme (omtr. 35 Stile).

II Realkl. Listovs Læsebog 1ste Afd. S. 32—47. Sammes Læsestykker S. 1—41. Sammes Elementarbog S. 22—44; de danske Stykker skrevne hjemme (omtr. 40 Stile)

III Realkl. Listovs Læsestykker S. 61—204. Rosings Formlære. „Waddy“, Samtaleøvelser, S. 1—34. Nissens Opg. til Versioner (omtr. 25).

IV Realkl. Listovs Læsestykker S. 161—170, 178—204. Løkkes Læsebog for Mellemklasserne S. 29—38, 40—49, 50—56, 59—64, 78—80, 82—96, 198—209. Boysens „Engelske Digte“. Rosings Grammatik. En Version om Ugen efter C. A. Nissens „Opgaver til Engelsk Version“. Kursorisk Læsning efter Listovs Læsestykker og Løkkes Læsebog. Som Maanedslæsning Lamb: Tales from Shakespeare, c. 140 Sider.

V Kl. Listovs „The English Reader“ S. I—XXXII og 1—75. Kursorisk S. 75—85. Løkkes Grammatik, Formlæren.

VI Kl. Løkkes Læsebog for Mellemkl. S. 64—88, 111—147, 156—166, 233—238. Til Maanedslæsning er benyttet Lamb: Tales from Shakespeare, omtr. 100 Sider; extemporalt er der i begge de nævnte Bøger

læst c. 40 Sider. Løkkes Grammatik. Til Afgangsexamen opgives af Løkkes Læsebog S. 1—56, 59—88, 111—147, 156—166, 233—238.

### Latin.

I Kl. (Lund). Forchhammers Læsebog til S. 24. De danske Stykker skrevne. Madvigs Formlære. Skriftlige Øvelser.

II Kl. A (Lund). Cæsars Gallerkrig, 2. Bog og Kap. 1—6 af 3. Bog. Forchhammers Stiløvelser, de første 22 Stykker. Madvigs Formlære og det vigtigste af Kasuslæren. 1 Hjemmestil hver Uge; af og til skriftlige Øvelser paa Skolen efter Iversens Stiløvelser.

II Kl. B (Stegmann). Cæsars Gallerkrig, 2. Bog. Formlæren og Kasuslæren efter Madvig. 1 Hjemmestil ugentlig og hyppige mundtlige Øvelser efter Iversen. Kern og Krebs' Samling af latinske Gloser, S. 1—19.

III Kl. (Neergaard). Weller: Lesebuch aus Livius, S. 65—85; Ciceros Tale for S. Roscius, Kap. 1—13; Ovids Forvandl. (Blochs Udvalg): Pyramus og Thisbe og Ceres. Forchhammers Stiløvelser fra Stykke 23. Af Madvigs Sproglære læst det vigtigste af Sætningslæren og repeteret det tidligere læste. 1 Hjemmestil hver Uge, af og til skriftlige Øvelser paa Skolen. Gloser efter Kern og Krebs's Samling, S. 19—47.

IV Kl. (Kleisdorff). Cæsars Gallerkrig, 1. Bog, 41—54 Kap. Livius 7. Bog 1—29 Kap. Ciceros 3. og 4. Tale mod Catilina; Talerne for Ligarius og Dejotarus. Ovids Forvandl. (Blochs Udg.): Verdensaldrene, Battus, Europa, Ino og Athamas, Pyramus og Thisbe, Niobe, Dædalus, Philemon og Baucis, Midas, Laomedon (951 Vers). Heraf opgives: Cæsar, B. 1., Kap. 41—54; Livius, 7 B., 1—29 K. (Schlichtkrull: Sallusts Catilina Kap. 1—20). Cicero: 3. og 4. Tale mod Catilina; Talerne for Dejotarus. Ovid: Verdensaldrene,

V. 1—65, Battus, Europa, Ino og Athamas, Pyramus og Thisbe, Dædalus, Midas, Laomedon (ialt 572 V.). Madvigs Sproglære. Iversens Stiløvelser, skriftlig og mundtlig; omtr. 60 Stile.

V Kl. (Rektor). Ciceros Tale for d. manil. Lovforslag, de Offic. I og II, c. 1—15; Livius 1. Bog; Vergils Æneide 7 og 8. Bog. Cursorisk læst: Heinrichsens Opgaver S. 1—100. I Reglen 3 Versioner om Maanedén. Klassens math.-naturvidensk. Afdeling har (med Neergaard) læst Weller: Lesebuch aus Livius, S. 65—105 og 211—226, af Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere S. 86—91 og 102—119. Stadig Forevisning af Afbildninger af antikke og nyere Kunstværker med dertil knyttede mythologiske og kunsthistoriske Oplysninger.

VI Kl. (Neergaard). Ciceros Lælius og 3. Tale mod Catilina; Tacitus Annaler (Bricka og Thomsens Udvalg) S. 28—65; Horats: De to første Bøger af Oderne og alle Brevene. Cursorisk er læst: Corn. Nepos: Cato og Atticus; Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere S. 3—36 og 66—119. Det vigtigste af Thomsens romerske Stats- og Privatliv og Tregders Literaturhistorie. I Reglen 2 Versioner om Maanedén.

### Græsk.

III Kl. (Neergaard). Bergs Forskole, S. 1—14. Levy og Velschovs Læsebog S. 1—11. Dorphs Mythologi S. 53—86. Bergs Formlære. Med den math. Afd. har Kleisdorff læst Dorphs Mythologi og oplæst Sange af Homers Iliade.

IV Kl. (Kleisdorff). Xenophons Anabasis, 3. Bog; Homers Iliade, 3. Bog. Bergs Formlære. Dorphs Mythologi.

V Kl. (Neergaard). Homers Odysse, 4. Bog, Iliadens 1. og 6. Bog; Herodots 8. Bog og 9. Bog Kap. 1—36; Xenophons Memorabilia 1. Bog. Kap. 1,

2, 5 og 6, 2. Bog Kap. 1. Bergs Formlære. Dorphs Mythologi.

VI Kl. (Rektor). Tregders Anthologi S. 1—57, 71—76 og 80—101; Demosthenes Tale om Kransen. Tregders Mythologi og Literaturhistorie, Christensens Antikviteter. Forrige (og dette) Aars Læsning repeteret. — Til Afgangsexamen opgives: foruden det ovennævnte Pensum, Homers Odysse 1.—4. Bog, Herodots 2. Bog, Platons Apologi og Kriton.

### Religion.

(Gram, undt. V, IV, IV R., III R. og II R. Ussing.)

I Kl. og I Realkl. Balslevs Lærebog til „Troen“, dernæst Hovedstykkerne af Resten. Assens mindre Bibelhistorie: det gamle Testamente og Hovedpunkterne af det ny Testamente. Bibellæsning. Salmer

II Kl. Balslevs Lærebog fra „Troen“ til Slutningen; første Hovedstykke repeteret. Assens mindre Bibelhistorie: det nye Testamente læst og repeteret. Bibellæsning. Salmer.

II Realkl. Balslevs Lærebog, forfra til 3. Trosartikel. Assens Bibelhistorie, det ny Testamente. Nogle Salmer.

III Kl. Balslevs Lærebog og Assens mindre Bibelhistorie ere repeterede. Bibellæsning.

III Realkl. Af Balslevs Lærebog er 3.—5. Hovedstykke gennemgaaet. Det ny Testaments Bibelhistorie er lært efter Lukas Evangelium og Apostlenes Gjerninger. Nogle Salmer ere lærte.

IV Kl. Johannes Evangeliet udførlig forklaret. De første Kapitler af Joh. Aabenbaring forklarede.

IV Realkl. Af Apostlenes Gjerninger er den sidste Halvdel gennemgaaet og derefter givet en Oversigt over Kirkens Historie.

V Kl. Udsigt over Kirkens Historie.

VI Kl. Matthæus Evangelium og Stykker af Lucas Evangelium. Af Kirkehistorien: Kristendomens Indførelse i Norden. Reformationens Forløbere — Luther.

### Historie.

(Engell, undtagen I, I R., II B og II R.  
Lorentzen.)

I Kl. og I Realkl. Oldtidens Historie efter Blochs Lærebog for Realskoler.

II Kl. Middelalderens Historie samt Tysklands, Spaniens, Frankrigs og Englands Hist. til 1660.

II Realkl. Blochs Lærebog for Realskoler: Middelalderen til Kalmarunionen.

III Kl. Samme Bog, 2. Del, til 1815.

III Realkl. Samme Bog til 1815 og Bloch I § 15.

IV Kl. Blochs Lærebog for Realskoler, 2. Del fra 1815. Thriges Lærebog i Oldtidens Historie til Rom.

IV Realkl. læst og repeteret det hele Kursus.

V Kl. Thrige, Oldtidens Historie og Nordens Historie til 1523.

VI Kl. Thrige, Nordens Historie og Oldtiden. Bloch, Middelalderen, den nyere og nyeste Tid.

### Geografi.

(Hoffmeyer, undt. II R. og IV Stegmann.)

I og I Realkl. Danmark, Nord- og Østevropa efter Erslevs Geografi Nr. 2.

II og II Realkl. Mellem- og Sydevropa (undtagen Balkanhalvøen.

III og III Realkl. Asien, Afrika, Amerika og Avstralien.

IV og IV Realkl. har repeteret hele Geografien samt læst matematisk Geografi efter et dikteret Uddrag.



## Naturhistorie.

(Hoffmeyer).

I og I Realkl. Koldblodige Hvirveldyr og Leddyr, efter Feddersens Dyreriget.

II og II Realkl. Bløddyr, Mennesket, efter Feddersens Dyreriget. Indledningen til Botaniken og de Frikronebladede efter Strøms Begyndelsesgrunde.

III og III Realkl. Plantefamilierne samt Anatomien, efter Strøm. III Realkl. tillige repeteret Pattedyrene efter Feddersens Dyreriget.

IV og IV Realkl. Repetition af hele Zoologien og Botaniken (efter Feddersen og Strøm).

V Kl. matematiske Afdeling: Foghs Geologi helt gennemgaaet.

## Naturlære.

III Kl. og III Realkl. (Mylord). Ligevægt, Varme, Magnetisme og Guidningselektricitet efter Lorenz's Lærebog.

IV Kl. og IV Realkl. (Mylord). Læren om Bevægelse og Galvanisme, samt Repetition af Resten af Lorenz's Lærebog.

V Kl. 1) Den matematisk-naturv. Afdeling (Mylord). Schmidts Lærebog i Experimentalfysiken, 1. Del, men repeteret kun til Farvespredning. 2) Den sproglig-hist. Afdeling (Ostermann). Schmidts mindre Lærebog til Magnetismen; Jørgensens Astronomi til de Keplerske Love.

VI Kl. 1) Den math.-naturv. Afdeling (Mylord). Schmidts Lærebog i Experimentalfysiken, 2. og 3. Del, med enkelte Forbigaaelser; repeteret hele det læste Pensum. 2) Den sprogl.-hist. Afdeling (Ostermann). Fra Magnetisme til Lyden, efter Schmidts mindre Lærebog; Jørgensens Astronomi, fra de Keplerske Love; repeteret hele det læste Pensum.

## Mathematik.

I Kl. og I Realkl. (Christensen), (I R. Regning, Engell). Blandede Opgaver, Kursregning, Rentesregning, Procentregning og Brøkgregning. Geometri: Steens Hovedformerne i Rummet, Kap. 1. Arithmetik: Steens Elementær-Arithmetik til bruden Multiplikator, med tilhørende Opgaver.

II Kl. (Christensen) og II Realkl. (Engell). Steens elementære Geometri til Figurers Forvandling. Geometrisk Tegning 1 Time om Ugen. Arithmetik: Fra Brøkens Forkortning, Proportioner og Decimalbrøk efter Steens elementære Algebra, til Rod. En Del Opgaver ere løste skriftligt, dels i Hjemmet, dels paa Skolen. Praktisk Regning 1 Time om Ugen: sammensat Reguladetri, Delingsregning og Kjæderegning. Geometrisk Tegning (Christensen).

III Kl. (Christensen) og III Realkl. (Mylord). Steens Geometri § 85—147, Realklassen § 86—157 og den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling desuden geometriske Konstruktioner og praktisk Regning. Arithmetik: Potens og Rod til § 26 samt Ligningers Opløsning efter Steens elementære Algebra. Skriftlige Hjemmearbejder hver Uge.

IV Kl. og IV Realkl. (Mylord). Steens Algebra: Logarithmer, Rækker og Rentesregning; repeteret hele Algebraen. Realkl. repeteret den elementære Arithmetik. Steens Geometri læst og repeteret. Realklassen og den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling geometriske Konstruktioner. 1 Gang om Ugen Hjemmeopgaver.

V Kl. (Ostermann). Steens rene Mathematik til Annuiteter (inkl.). Steens Stereometri. J. Petersens Trigonometri. J. Petersens Konstruktions Opgaver, omtrent 200 gennemgaaede paa Skolen. Opgaver hjemme to Gange om Ugen.

VI Kl. (Ostermann). J. Petersens analytiske Geometri. J. Petersens Konstruktions Opgaver, ca. 100, med Undtagelse af den største Del af Drejningstheorien, gennemgaaet paa Skolen. Repeteret hele det matematiske Pensum. Opgaver hjemme 2 Gange om Ugen. Projektionstegning er i V og VI Kl. ledet af Christensen.

### Tegning og Skrivning

er indøvet paa samme Maade som i det foregaaende Aar. Da Frihaandstegning efter Ministeriets Tilladelse bortfaldt i øverste Realklasse, har denne Øvelse været indskrænket til meget lidt, nemlig kun særligt for de andre Realklasser, idet den geometriske Tegning, der er lagt i Matematiklærerens Hænder, har optaget Tiden i de nederste studerende Klasser.

### Sang.

Til Sang har i det hele været anvendt 6 Timer om Ugen, nemlig 1 til Sammensang, 1 for VI og V Kl., 1 for IV Kl. og IV Realkl., 1 for III Kl. og III Realkl., 1 for II Kl. og II Realkl., 1 for I Kl. og I Realkl.

Der er i de enkelte Klasser lært følgende:

1. Klasse (I og I R.): 19 Sange, dels verdslige, dels religiøse. Noderne fra  $c^1-c^2$ .
2. Klasse (II og II R.): C-Dur Skalaen samt 18 Sange i denne Toneart, Sannes Syngetavle I.
3. Klasse (III og III R.): C-, G- og F-Dur Skala med Treklangene paa I, IV og V Trin samt 31 Sange i disse Tonearter. Samtlige Durskalaer.
4. Klasse (IV og IV R.): C-, G-, F-, D-, B-, A-, Es-, E-Dur, a- og e-Mol med Treklangene paa I, IV og V Trin samt 23 Sange, hvoraf nogle tostemmige, i disse Tonearter.

5. Klasse (V og VI): C-, G-, F-, D-, B-Dur og g-, c-, f- og d-Mol med Hovedtreklange samt den kromatiske Skala og 27 Sange, samtlige Molskalaer, Sannes Syngetavle II.

I øverste Klasse og 4. Klasse er der desuden meddelt Disciplene en Oversigt over Musikens Udvikling i Danmark fra omtr. 1750.

Med Hensyn til Klassesangen bemærkes, at de enkelte Melodier uden Undtagelse ere indøvede efter Noder uden at være forespillede eller foresungne, ligesom alle Melodierne af Eleverne ere opskrevne i de dertil medbragte Nodehefter.

Endelig er der i Sammensangstimerne indøvet en Del større og mindre tre- og firestemmige Sange.

Fredag d. 24. April indfandt Sanginspektøren, Kantor Sanne sig og inspicerede Sangundervisningen for samtlige Klasser.

### Gymnastik.

Ligesom i forrige Skoleaar har der i dette været anvendt 20 Timer om Ugen til denne Undervisning, Disciplene have været fordelt paa 5 Hold, der hver have haft 4 Timer. Første Hold (VI og V Kl.) har indøvet Hugning og Gymnastik, i Sommerhalvaaret tillige en Gang om Ugen Salon- og Riffelskydning; andet Hold (IV og IV Realkl.) Gymnastik; tredje Hold (III Kl. og III Realkl.), fjerde Hold (II Kl. og II Realkl.) og femte Hold (I Kl. og I Realkl.) Gymnastik og forberedende Øvelser. Flere Hold have været paa over 30 Disciple. Skydeøvelserne begyndte den 21. April og ophørte d. 10 Septbr. Svømningen begyndte den 12. Juni og ophørte 25. Septbr.

## Indberetning om Udfaldet af Skarpskydningen i Skydeaaet 1884:

Afstand.	Skytter.	Skud.	Træffere.	Points	Sum.	% Træffere.	Gjennemsnitsprocent.
100 Al.	15	300	290	657	947	97	2,2
200 -	15	375	316	611	927	84	1,6
300 -	15	375	309	573	882	82	1,5
400 -	15	300	234	425	659	78	1,4
		1350	1149	2266	3415	85	1,9

Sigte og Aftræk indøvet forud med Salomriffel.

Det fri Anslag er fortrinsvis indøvet. Skydningen skete med den for Hæren anordnede Ingeniør-Karabin mod ubevægeligt Maal. Undtagelsesvis er med 5 Skud for hver Deltager øvet Skydning mod forsvindende Maal.

31. August Præmieskydning, hvori samtlige 15 Disciple deltog. Afstand 300 Alen, fri Anslag.

Præmietagere:

S. T. C. Madsen . . . . .	5	Skud,	19	Points,	1.	Pr.
A. L. O. Jensen . . . . .	5	—	16	—	2.	„
N. V. Schaldemose . . . . .	5	—	15	—	3.	„

## VI.

## Bibliotheket

er i Aar blevet forøget med følgende Bøger, af hvilke de med \* mærkede tidligere have hørt til det nedlagte Stiftsbibliothek.

**Mathematik og Naturvidenskab.**

- Tidsskrift f. Mathematik, udg. af J. P. Gram og H. G. Zeuthen, 5. Række, Aarg. 2—3, H. 1. Kbh. 1884—1885.
- Schmidt, K.: Nye Tavleregningsopgaver, 1. H. Odense 1883. — Facitliste t. samme.
- Gram, J. P.: Undersøgelser ang. Mængden af Primaltal und. en given Grænse. Kbh. 1884.
- Pechüle, C. F.: Expédition danoise pour l'Observation du Passage de Vénus 1882. Copenhague 1883.
- Tidsskr. f. Physik og Chemi, udg. af A. Thomsen, V. Prytz og O. T. Christensen. Bd. 5—6, H. 3. Kbh. 1884—1885.
- Christensen, Odin T.: Bidr. t. Kundsk. om Manganets Iiter. Kbh. 1883.
- Lehmann, A.: Farvernes elementære Æstetik. Kbh. 1884. (Dsp.)
- Lorenz, L.: Farvespredningens Theori. Kbh. 1883.
- Ørum, H. P.: Kemiske Studier over Ovariecystevædsker. Kbh. 1884. (Dsp.)
- Berggreen, E. L.: Dyrerigetets Naturhist. t. Br. f. de højere Klasser. M. talr. III. Kbh. 1885.
- Hannover, Ad.: D. menneskel. Hjerneskal's Bygn. v. Cyclopa. Kbh. 1884.
- Hannover, Ad.: D. menneskelige Hjerneskal's Bygn. v. Synotia. Kbh. 1884.
- Rasmussen, A. Fr.: Om dyrkn. af mikroorganismer fra spyt af sunde mennesker. Kbh. 1883. (Dsp.)
- Schou, J.: Undersøgelser om d. periphære marvholdige Nerveprimitivtraads Bygning. Kbh. 1884. (Dsp.)

- Boas. J. E. V.: Om en fossil Zebra-Form fra Brasiliens Campos. Kbh. 1881.
- Hansen, H.; Dipterernes Mund i anatom. og system. Hsde. 1. Afd. M. 5 Kobbertavler. Kbh. 1883. (Dsp.)
- Botanisk Tidsskr., udg. af d. botan. Foren. i Kbh., red. af Hj. Kiærskou. Bd. 14, H. 2—4. Kbh. 1884—1885.
- Meddelelser fra d. botaniske Forening i Kbh., Nr. 5 og 6. 1884—1885.
- Mittheilungen der internationalen Polar-Commission, H. 5. Petersb. 1884.

#### Lægevidenskab.

- Hallager, Fr.: Krit. Bidr. t. Lær. om uregelm. Epilepsi. Viborg 1884. (Dsp.)
- Koefoed, P.: Om Anv. af Anæsthetica und. Fødsel v. Naturen. Kbh. 1883. (Dsp.)
- Lange, Victor: Bidr. t. Læren om. d. acute snppurative Betændelse i Mellemøret. Kbh. 1884. (Dsp.)
- Lund, N. Chr.: Iagttagelser fra Færøerne navnl. ang. epidem. Sygdomme. Kbh. 1884. (Dsp.)

#### Historie.

- Aarbøger f. nordisk Oldkynd. og Hist., udg. af d. kgl. nord. Oldskriftselsk. Kbh. 1884.
- Danske Magazin, 4. Række, 6. Bd., 1. H. Kbh. 1884.
- Chronol. Fortegn. ov. hidtil trykte Diplomer og andre Brevskaber t. Oplysn. af d. danske Hist. 2. Række. 1. Bind. IV. Fra Aar 1448 t. Aar 1491. Kbh. 1885.
- Histor. Kildeskrifter og Bearbejdelser af dansk Hist. is. i d. 16. Aarh., udg. af Holg. Rørdam. 2. Række. 1. B. 4. H. Kbh. 1884.
- Samlinger t. jydsk Hist. og Topographi, udg. af d. jydsk hist.-topogr. Selskab. Bd. 10, H. 1—2. Aalborg 1884.
- Samlinger t. Fyen's Hist. og Topogr., udg. af Fyen's Stifts literære Selskab. Bd. 9, H. 3. Odense 1883.
- Personalhist. Tidsskrift, udg. f. Samf. f. dansk-norsk Geneal. og Personalhist. v. G. L. Wad. Bd. 5—6, H. 1. Kbh. 1884—1885.
- Histor. tidskr., utg. af Svenska hist. föreningen genom E. Hildebrand, årg. 4—5, h. 1. Sthlm. 1884—1885.
- Antiquarisk tidsskrift för Sverige. Udg. af Kgl. vitterh. hist. o. antiqv. akad. genom H. Hildebrandt. 8. delen 1. och 2. häftet.

- Duruy, V.: Histoire des Romains. Tome 7<sup>me</sup>. Paris 1885.
- Lersch, L.: Antiquitates Vergilianae. Bonnae 1843.
- Andræ, P.: Seneca p. sin Villa v. d. appiske Vei. Kbh. 1883.
- Mønster, C. C.: Mindeord fra vor Tid (1812—1881). Kbh. 1882.
- Nissen, J.: Danmarks Hist. i Udtog, 7. Udg. besørget af Fr. Barfod. Kbh. 1873.
- Kongehøjene i Jellinge og deres Undersøg. eft. Kg. Frederik VII's Befal. i 1861. Udg. af d. kgl. nord. Oldskriftselskab. Kbh. 1875.
- Jørgensen, A. D.: Udsigt ov. de danske Rigsarkivers Hist. Kbh. 1884.
- Gallenga. A.: Krigen i Slesvig 1864. Kbh. 1864.
- Jørgensen, A. D.: Niels Stensen. Kbh. 1884.
- Vahl, J.: Slægtbog ov. Afkommet af Christjern Nielsen. H. 5. Kbh. 1883.
- Kong Christian VIII's Dagbog fra Regenttiden i Norge. Efter Kongens franske Originalhaandskr. Udg. af Arvid Ahnfelt. Overført p. Dansk af Ch. Brøndsted. Kbh. 1883.
- Nielsen, Yngv.: Bidr. t. Norges Hist. i 1814. 2. Binds 1.—2. Hefte. Chrstn. 1884.
- Arnold af Lybek: Slavekrønike, ovs. af P. Kierkegaard, H. 3. Kbh. 1884.
- Prinz Heinrich v. Preussen, krit. Gesch. seiner Feldzüge. Th. 1—2 (i ét Bd.). Berl. 1805.
- Varnhagen v. Ense, K. A.: Leben des Generals Freiherrn v. Seydlitz. Berl. 1833.
- Paulig, R. F.: Gesch. der Befreiungskriege 1805—16. 3. Aufl. Frkf. a. d. O. 1866.
- Hume, D.: Gesch. v. England, aus d. Engl. übs. v. G. Timaeus, Bd. 1.—2. Lüneb. u. Lond. 1806—1807.

#### Geografi og Rejsebeskrivelser.

- Petermanns Mittheilungen aus J. Perthes' geogr. Anstalt hrsg. v. E. Behm, Bd. 30—31, H. 5. — Ergänzungshefte Nr. 74—77. Gotha 1884—1885.
- Løwenberg, J.: Gesch. der geogr. Entdeckungsreisen. II. Lpz. u. Berl. 1885.
- Erslev, Ed.: Nye Oplysngr. om Brødrene Zenis Rejser. Hermed tre Tavler. Kbh. 1885.
- Debes, Lucas Jacobson: Færøernis Oc Færøeske Indbyggeris Beskrivelse. Kbh. 1673.
- Tombe, C. F.: Reise in Ostindien 1802—6 aus d. Franz. übs. v. J. A. Bergk. Leipz. 1811.



**Stats- og Retsvidenskab.**

(Statistik. Politik. Lovkyndighed.)

- Nationaløkonom. Tidsskrift, udg. af W. Scharling, A. Petersen-Studnitz og H. Westergaard. Ny Række, Bd. 2—3, H. 2. Kbh. 1884—1885.
- Danmarks Statistik. Statistisk Tabelværk. 4. Række, Litra A Nr. 3, Ltr. D Nr. 6. Kbh. 1883—1884. — Statist. Meddelelser, 3. Række 6. Bd. Kbh. 1883.
- V. Falbe-Hansen o. Will. Scharling. Danmarks Statistik. 26.—27. Hefte (1 B. 8 H. og 2. B. 3. H.).
- Hof- og Statskalender f. Aaret 1885.
- Uddrag af Aarhus Byraads Forhdlgr. f. 1883. Aarhus 1884.
- Dinesen, W.: Monarchiet — Eiderstaten — Skandinavismen — Danmarks Forsvar. Kbh. 1863.
- Krebs, F. C.: Krig ell. Fred og d. doctrinære Presseterrorisme. 2. Opl. Kbh. 1864.
- Liebenberg, C.: Om at rydde Kongen af Vejen m. m. Kbh. 1864.
- Fra d. 8. Sept. t. d. 18. Nov. 1863, et Tilbageblik. Kbh. 1865.
- Fich, A. H. E.: Omrids af d. dansk-tydske Strids polit. Hist. Kbh. 1865.
- Ministeriet af 11te Juli 1864 og Forfatningssagen. Kbh. 1865.
- C. K.: Om Skandinavismen, et Par Ord nærmest bestemte for Menigm. 1—2. Kbh. 1865.
- Holstein, C. J. E.: Et Ord t. Danmarks Bondestand om vor Forfatningsstrid. Kbh. 1865.
- Steenberg, C. J. O.: Et Par Nytaarsord t. d. danske Folk. Kbh. 1865.
- Raasløff, H. J. A.: Londoner-Conferencen, Nordslesvigs Tilbagegiv. og Augustforeningen. Kbh. 1865.
- Kofoed-Hansen: Et Blik eft. Dannevirke, polit. Polemik. Kbh. 1865.
- H. J.: Uheldede militair-polit. Betragtng. Kbh. 1866.
- Rom u. London od. üb. die Beschaffenh. d. nächsten Universal-Monarchie. Tüb. 1807.
- Saml. af Love o. Anordng. m. v. af mere alm. Interesse. 1881—1885. 3. H. Kbh. 1883.
- Danske Kirkelove samt Udv. af andre Bestemm. vedr. kirken, Skolen og de fattiges Forsørg. fra Reformat. indt. Chr. V's Lov, udg. af Holg. Rørdam. 2. B. 1. H. Kbh. 1884.
- Love og Expeditioner vedk. Kirke- og Skolevæsen. Saml. og udg. af H. V. Skibsted. 1883. Kbh. 1884.

- Secher, V. A.: Kongens Rettertings Domme 1595—1604. Kbh. 1881—1883.
- Torp, C.: Besiddelsen og dens Betydning i retl. Hsde. Kbh. 1884. (Dsp.)

### Sprogvidenskab.

- Nordisk Tidsskr. f. Filologi. 7. B. I H. Kbh. 1885.
- Jahresbericht üb. die Fortsch. der class. Alterthumswissensch., hrsg. v. C. Bursian. Jahrg. 11—12 H. 3. Berlin 1883—1885.
- Archiv f. d. Studium d. neueren Sprachen u. Ltrtrn., hrsg. v. L. Herrig. Bd. 71—73, H. 2. Brschw. 1884—1885.
- Matthiä, A.: Ausführl. Griech. Grammatik. I—III. Lpz. 1835. (I to Bind.)
- Rost, V. Chr. Fr.: Griech. Grammatik. Göttingen 1841.
- Thiersch, Fr.: Griech. Grammatik, vorzügl. des Homer. Dial. Lpz. 1826.
- Reiz, F. V.: De prosodiae Graecae accentus inclinatione, ed. repet. cur. F. A. Wolfio. Lips. 1791.
- Beispielsamml. zu Buttmann's u. Rost's Griech. Grammatiken. I—II. Göttingen 1840. (Et Bind.)
- Rost u. Wüstemann: Anleitung z. Übs. aus d. Deutschen in das Griech. I—II. Göttingen 1835—1838. (I et Bind.)
- Thomae Ruddimanni institutiones grammaticae Latinae. Cur. Godofr. Stallbaum. I—II. Lipsiae 1823. (I et Bind.)
- Madvigii adversariorum criticorum vol. tertium Hauniae 1834.
- Brynildsen, J.: Kortfattet fransk grammatik t. skolebrug. 2 gennemseede udg. Krania 1884.
- Fließbach, F.: L'echo de Paris, eine Samml. französ. Redensarten. 8. Aufl. Lpz. 1855.
- Fabricius-Møller: Letfattelig Lærebog i d. engelske Sprog (eft. Dr. Ahn's Methode). 2. Udg. Kbh. 1884.
- Lund, James: Engelsk Ordsamling t. Br. f. Middel- og Borgerskoler. 2. forb. Udg. Krania 1884.
- Grimm, J. u. W.: Deutsches Wörterbuch. Bd. IV, 1 Abth., 2. Hälfte, 6 Lief., Bd. VI, Lief. 13—14, Bd. VII, Lief. 5—6. Lpz. 1884—85.
- Sanders, D.: Ergänzungs-Wörterb. d. deutschen Sprache. Lief. 37—40 (Slutn.). Berlin 1884.
- J. Kaper og T. L. Simonsen: Tysk Læseb. f. de første Begyndere, 2. Udg. Kbh. 1876.
- Olsen, Bj. M.: Runerne i den oldislandske literatur. Kbh. 1882. (Dsp.)
- D. tredje og fjerde grammat. afhdlg. i Snorres Edda, udg. f. samf. t. udg. af gl. nord. ltrtr. af Bj. M. Olsen. Kbh. 1884.

- Kalkar, O.: Ordbog t. d. ældre danske Sprog (1300—1700).  
H. 7—8. Kbh. 1884.
- Dahl, B. T.: Bidrag t. dansk Sætningslære. Kbh. 1884.
- Grønberg, O. L.: Optegnelser på Vendelbomål. H. 3.  
Kbh. 1884.

### Oldtidens Literatur.

- Homer: *Odysseens sex første Sange*, metr. ovs. af P. Møller.  
Kbh. 1825.
- Omnia divini Platonis opera tralatione Marsilii Ficini. Venetiis 1556.*
- Plutark, *Levnedsskildrgr.*, ovs. af Ullmann. H. 9. Kbh. 1884.
- Sophoclis tragoediae*, rec. C. G. A. Erfurdt, vol. 1—4 (Antig., Oldip. rex, Aiax, Electra). Lips. 1811 f.
- Sophoclis Tragoediae*, rec. C. H. Weise, tom. 1—2. Lips. 1841.
- M. Tullii Ciceronis Orationes Verrinae*, rec. C. G. Schütz, pars 1—2. Lips. 1815.
- Q. Curtii Rufi *de rebus gestis Alexandri Magni qui supersunt libri*. Mannh. 1790.
- Avli Gellii *noctivm Atticarvm libri XIX*. Argentinae 1517.
- M. A. Plauti *Captivi*, emend. Fr. Lindemannus. Lips. 1830.
- C. Crispi Sallustii *quae exstant*, rec. Fr. D. Gerlach. Bas. 1823.
- Corn. Tacitus: *D. ældre romerske kejsertid*, på dansk v. O. A. Hovgård. H. 2—3. Kbh. 1884.

### Dansk og svensk Literatur.

- Flateyjarbok. En Saml. af norske Konge-Sagaer. I—III. Chornia. 1860—1868.
- Danmarks Folkeviser i Udvalg ved Sv. Grundtvig. Kbh. 1882.
- Smaastykker 1—3 udg. af samf. t. udgiv. af gl. nord. literatur. Kbh. 1884.
- Danmarks christel. Prædikanters Gjensvar p. Prælaternes Klagemaal, førte ov. dem p. Herredagen i Kbh. 1530. Paa ny udg. af Holg. Rørdam. Kbh. 1885.
- En kristel. Undervisn. om Skriftemål og Sakramentet, trykt i Malmø 1531, p. ny udg. v. C. J. Brandt. Kbh. 1884.
- Thomas a Kempis fire Bøger om Kristi Efterfølg. i dansk Ovs. fra 15. Årh., udg. af F. Rønning. 1.—2. H. Kbh. 1884.
- Drachmann, H.: *Strandby Folk*. Skuespil. Kbh. 1883.
- *Skyggebilleder fra Rejser i Indland og Udland*. Kbh. 1883.
- Paludan-Müller, Fr.: *Tiderne skifte*. Skuespil. Kbh. 1874.
- *Adonis. Et mythol. Digt*. Kbh. 1874.

- Richardt, C.: Drot og Marsk, trag. Sangdrama. 2 Opl. Kbh. 1878.
- Sveriges dramatiska Litteratur till 1863. Bibliografi af G. E. Klemming. 1—2, 4—5 häft. Sthlm. 1863—1879.
- Svenska Medeltidens Rim-Krønikor. I: Gamla el. Eriks-Krønikan. II: Nya el. Karls-Krønikan. Utg. af G. E. Klemming. Sthlm. 1865—1866.
- Helige Bernhards Skrifter i svensk öfversättn. från medeltiden. Eft. gl. handskrifter utg. af H. Wieselgren. Sthlm. 1866.
- H. Susos gudelige Snilles Väckare (horologium aeternæ sapientiae). Eft. gl. handskrifter utg. af R. Bergstrøm. Sthlm. 1868—1870.
- Själels Trøst. Tio Guds bud förklarade genom legender, berättelser och exempel. Eft. en gl. handskr. utg. af G. E. Klemming. Sthlm. 1871—1873.
- Ett forn-svenskt legendarium innehållande medeltids kloster-sagor ifrån d. 1sta till d. 13. årh. Eft. gl. handskr. af George Stephens. III, 2—4 häft. Sthlm. 1874.
- Heliga Birgittas uppenbarelser: Engelens Diktamen. Variant af åttonde boken. Stycken på Birgittiner-Norska. Sthlm. 1874—1875.
- Skrifter till läsning för klosterfolk. Eft. gl. handskr. utg. af F. A. Dahlgren. Sthlm. 1875.
- Tegnér, E.: Frithiofs Saga. M. III. af A. Malmstrøm. Avtöreret Ovs. v. Edv. Lembecke. Kbh. 1883.

#### Andre nyere Litteraturer. Literaturhistorie.

- Immermann, K.: Münchenhausen, eine Gesch. in Arabesken. Th. 1—2. Düss. 1838—1839.
- Byron: The Prisoner of Chillon, with a short Description of the Castle. 3. ed. Vevey 1872.
- Gould, R.: Poems chiefly consisting of Satyrs and Satyrical Epistles. London 1689.
- Th. Barrière et V. Sardou: Les Gens nerveux. Comédie. Paris 1860.
- Bourgeois, A.: Les honnêtes Femmes. Drame. Paris 1859.
- Daudet, A.: Contes du Lundi. Paris 1877.
- Dumanoir et Keraniou: Jeanne qui pleure et Jeanne qui rit. Comédie. Paris 1860.
- Dupin et Leroux: Sourd comme un Pot. Paris 1860.
- Mirecourt, E.: Confessions de Ninon de Lenclos. Tome 1—3. Paris 1864.

Molière: *Le Misanthrope. Les Femmes savantes.* Paris 1876.  
 Sardou, V.: *Les Pattes de Mouche.* Comédie. Paris 1860.

Winkel-Horn, Fr.: *N. F. S. Grundtvigs Liv og Gjerning.*  
 Kbh. 1883.

Martensen, H.: *Af mit Levnet.* 1.—3. Afd. Kbh. 1882—  
 1883.

Christian Molbech og Kar. Margr. Rahbek. *En Brev-  
 vextl., udg. af Chr. K. F. Molbech.* Kbh. 1883.

### **Pædagogik og Skolevæsen. Filosofi.**

Vor Ungdom. *Tidskr. f. Opdrag. og Undervisn.,* udg. af  
 H. Trier og P. Voss. Aarg. 1884—1885. H. 2. Kbh.

Betænk. afgiv. af d. und. 23. Juni 1882 nedsatte Kommission  
 t. at tilvejebr. Oplysng. om mul. sanitære Mangler i  
 Ord. af Skolevæsenet og t. at fremkomme m. Forsl.  
 t. saadannes fremtid. Forebygg. Kbh. 1884.

Boisen, F. E.: *Dansk Læsebog,* Deel 1—2. Kbh. 1858.

Beretn. om Kg. Frederik VII.s Stiftelse f. hjælpeløse og  
 forladte Pigebørn is. af Almuen, f. Aar 1883. Kbh. 1884.

Programmer fra Universitetet og fra de danske og  
 norske Skoler 1884:

1. Indbydelsesskrift t. Kbh. Universitets Aarsfest 1883 t.  
 Erindr. om Kirkens Reformation (H. Scharling: D.  
 lutherske Dogmatik overf. Nutidens kirkel. og viden-  
 skabel. Krav).
2. Indbydelsesskrift t. Kbh.'s Universitets Fest i Anl. af Hs.  
 Maj. Kongens Fødselsd. d. 8de Apr. 1884 (Reisz:  
 Diagnosen af d. fibrinöse pleurit. Exsudat).
3. Aalborg. — Aarhus. — Fredericia. — Frederiks-  
 borg. — Helsingør. — Herlufsholm (E. Petersen, Vej-  
 ninger, Maj 1883—April 1884). — Horsens. — Jelling  
 Seminarium. — Jonstrup Seminarium. — Kjøbenhavn  
 (Metropolitanskolen. — Borgerdydskolen i Kbh. — Borger-  
 dydskolen paa Krh. — Haderslev Læreres Skole. — Hauchs  
 Skole. — Lyceum. — Mariboers Skole. — Det v. Westenske  
 Institut). — Nykjøbing (Smaadigte af Catullus, ovs. af Prof.  
 Chr. Listov). — Odense. — Randers. — Ranum Semina-  
 rium. — Ribe. — Roskilde. — Rønne (Brøndsted, Ægyptens,  
 Assyriens og Babyloniens Oldtidshistorie i sammentrængt  
 Fremstilling). — Skaarup Seminarium. — Slagelse. —

Sorø (Udkast til Souverainitets Historien af J. Langebek. Meddelt af Overlærer Bang).—Vejle.—Viborg.

Reykjavik (Supplement til islandske Ordbøger, 2den Samling: óhyggiligr — skyldingi).

4. Aalesund (Lidt om Skrivningen i Skolerne). — Arendal. — Bergen (Kathedralskolen. Tanks Skole). — Drammen. — Frederikshald (Alver, Supplerter til Løkkes engelske lærebøger for middelskolen). — Hamar (Christensen, Nogle ord om historiundervisningen i gymnasiet tilligemed et udkast til en paatænkt lærebog i middelalderens og den nyere historie). — Kongsberg. — Kristiania (Kathedralskolen. — Aars og Voss's latin- og realskole: Aar, Endnu lidt om Sokrates og Xanthippe. Holst, Anmærkninger til Dr. O. J. Brochs arithmetik. — Gjertsens Skole: Gjør, Prøver af en historisk Læsebog. — Andersens latin- og realskole: Beskrivelse over den nye skolebygning. Redegjørelse for fremgangsmaaden ved undervisningen i tysk, latin og engelsk i middelskolen. — Kristiania borger- og realskole). — Kristianssand. — Laurvig. — Mold e. — Skien (Winther, Indberetning om en Stipendierejse i Tydskland Juli—Septbr. 1882). — Thron dhjem (Kathedralskolen: Rejseberetning af Adjunkt Lossius. — Tron dhjems borgerlige Realskole). — Tromsø.

Schubert, G. H.: Die Geschichte der Seele, 3. Aufl. Stuttg. u. Tüb. 1839.

Petersen, L. W. Schat: Ludw. Feuerbach og Kristendommen. En religionsfilosof. Afhdl. Kbh. 1883. (Dsp.)

Starcke, C. N.: L. Feuerbach. En Monografi. Kbh. 1883. (Dsp.)

### Theologi.

#### 1.

Udgaver og Oversættelser af Bibelen eller Dele af den, med eller uden Kommentar.

Andre exegetiske Hjælpemidler.

\* Biblia, thad er Aull heilaug Ritning utlaugd á Islenska. Kaupmannahaufn 1813.

\* Biblia, Das ist, Die gantze Heilige Schrift, Deutsch, D. Martin Luthers. Wittenberg 1682.

- \* Biblia, D. i. Die gantze Heilige Schrifft dureh D. Martin Luthern verdeutsch. Sondershausen 1730.
- \* Die Bibel od. die ganze Heilige Schrift nach d. deutsch. Übersetz. D. Mart. Luthers. Halle 1816.
- \* The holy Bible Containing the Old Testament and the New. Newly translated out off the Originall Tongues. Edinburgh 1637.
- \* The Holy Bible. Oxford s. a.
- \* La Sainte Bible par David Martin. Flensb. et Altona 1739.
- \* La Sainte Bible. Londres 1813.
- \* Vetus testam. Græcum ex versione LXX interpretum secundum exemplar Vaticanum Romæ editum rec. M. Chr. Reineccius Lipsiæ 1730.
- \* Prøver af en ny dansk Oversættelse af det Gamle Testament udgivne af den t. Udarbejdelse af samme allernaadigst nedsatte Commission. Kbh. 1845.
- \* Libri historici vet. test. Latine versi notisque ill. a J. A. Dathio. Halæ 1784.
- \* Die Psalmen. Uebs. u. m. Anm. v. G. Chr. Knapp. Halle 1778.
- \* Psalmi, Latine versi notisque illustrati a J. A. Dathio. Halæ 1787.
- \* Die Psalmen. Metrisch übs v. W. M. L. de Wette. Heidelb. 1819.
- \* Davidsharpen. Udv. Psalmer metr. ovs. eft. d. Hebr. v. C. J. Boye. Kbh. 1817.
- \* Paraphrasis Psalmorum Davidis poetica, Authore Georgio Buchanano Scoto. 1582 (uden Ang. af Trykkested).
- \* Massillon: Sentimens d'une Ame touchée de Dieu; ou Paraphrase Morale De plusieurs Pseaumes, en forme de Prière. Paris 1770.
- \* Psalmorum Davidis et aliorum prophetarum, libri quinque. • Theodore Beza Vezelio Auctore. Genevæ 1579.
- \* Explicatio proverbiorum Salomonis in schola Wittemb. dictata a. 1555. A Philippo Melanphone. Wittembergæ 1559.
- \* Paludan, J. L.: Vigtige Tankesprog af Salomon og Jesus Sirach, udv. o. ordn. Kbh. 1807.
- \* Frost, P. N.: De carmine Hebræorum erotico, quod vulgo inscribitur: Canticum canticorum disquisitio. Adjuncta quatuor priorum capitum versione et interpretatione. Havnæ 1805. (Dsp.)

- \* *Prophetæ majores Latine versi notisque illustrati a J. Dathio. Halæ 1785.*
- \* Burscher, J. F.: *Erläuterung des Propheten Jeremiä. Lpz. 1756.*
- \* Kalkar, C. A. H.: *Lamentationes critice et exegetice illustratæ et præmissis disputationibus historico-criticis tribus. Hafniæ 1836. (Dsp.)*
- \* Horneman, Cl. Fr.: *Prøve-Oversætt. af d. gl. T., som indeh. Prof. Michah. Kbh. 1777.*
- \* Bahrdt, C. Fr.: *Commentariivs in Malacchiam. Lipsiæ 1768.*
- \* Cube, J. D.: *Poet. u. prosaische Uebersetzung des Buches Hiob. Berlin 1769—1771.*
- \* *Novum Testamentum, per Des. Erasmus Roterodamum. Paraclesis, id est, exhortatio, ad studium Euangelice philosophie, per eundem. 1530. (Ud. Ang. af Trykkested).*
- \* *Novi Testamenti omnia. Basileæ 1540.*
- \* *Novum Testamentum. Lugduni Batavorum. Ex officina Elzeviriana. 1624.*
- \* *Novum Jesu Christi Domini Nostri Testamentum. Sedani 1628.*
- \* *Novum Testamentum. Amstelædami 1711.*
- \* *Novum Test. Græc. ed. Chr. Sigism. Georgius. Wittebergæ 1736.*
- \* *Novum Testamentum (Græcc). Glasguae 1750.*
- \* *Io. Georg. Pritii Novum Testamentum Græcum (Titelblad mangler).*
- \* *Det Ny Testamentis Bøgger, paa Danske. Igjennemsecte med fid, efter den Grækske Text. Efter vor Allernaadigste Herris Konning CHRISTIANS den IV. Christelige Befaling. Prentede i Kiøbinghafn. 1644.*
- \* *Det Nye Testamente. London 1809.*
- \* *Nya Testamentet. På föranstaltande af Svenska Bibel Sällskapet. Sthlm. 1818.*
- \* *The New Testament translated out of the original Greek. Edingburgh 1805. — The Psalms of David in Metre. Edbg. 1805. — Translations and Paraphrases, in Verse, of several Passages of Sacred Scripture. Edb. 1805. (Alle tre i ét Bind).*
- \* *Exegetisches Handbuch des Neuen Testaments. I—VI, X—XVI Stük (i 4 Bind). Lpz. 1795—99.*
- \* *Burkitt, W.: Practische Erklärung des N. T. Aus der engländ. Spr. übs. I—VIII. Halle 1763—1768.*



- \* [Lynar:] Erklärende Umschreibung der vier Evangelien. Halle 1775.
- \* Balle, Nic. Ed.: Udførl. Forkl. ov. de fem første Kap. af Matth. Evang. Kbh. 1779.
- \* Thiess, J. O.: Das Neue Testament. Neu übs. m. einer durchaus anwendbaren Erklärung. 2. Bd. 1. Abth.: Markus. Lpz. u. Gera 1795.
- \* Hezel, W. F.: Die Bibel mit vollständig-erklärenden Anmerkungen. IX—X (Apostelgeschichte, Briefe, Offenbarung). Lemgo 1790—91.
- \* [Lynar:] Erklärende Umschreibung sämtl. Apostolischen Briefe. Halle 1784.
- \* Io. Sal. Semleri Paraphrasis epistolae ad Romanos cum notis, transl. vetvsta etc. Halae 1769.
- \* Lang, G. H.: D. zwölfte Kap. des Briefs Pauli an die Römer nebst dem dreyzehnten Kap. seines ersten Br. an d. Korinth. Nördlingen 1802.
- \* Frost, P. N.: Forsøg t. en almeenfattel. Oversætt. af alle Pauli mindre Breve samt af Jacobs Breve. Ribe 1813.
- \* Morus, S. Fr. N.: D. Brief an die Hebræer übs. Lpz. 1786.
- \* Møller, J.: Brevet t. de Hebræere. En Prøve af d. revider. Oversættelse. Udg. og ledsaget m. en Forerindring. Kbh. 1817.
- 
- \* Joh. Fr. Fischeri: Provisionses quinque in quibus varii loci vtriusque testam. explicantur. Lipsiae 1779.
- \* Møller, R.: Kort Anviisn. t. en frugt. Bibellæsn. Kbh. 1820.
- \* Bauer, G. L.: Einleitung in die Schriften des alt. Testam. Nürnberg u. Altdorf 1794.
- \* Dathii, Jo. Aug., opuscula ad. crisin et interpretationem vet. testam. spectantia. Lipsiae 1796.
- \* Briefe üb. die Mosaischen Schriften u. Philosophie. Braunschweig 1762.
- \* Jaeger, Io. Gottl.: Obs. in proverbiorum Salom. versionem Alexandrinam. Meldorpi et Lipsiae 1788.
- \* Larsen, J. H.: Commentarii critico-exegetici in quorundam prophetarum vaticinia. Hauniæ 1805. (Dsp.)
- \* Møller, P.: De authentia oraculorum Esaiæ capp. 40—66. Hauniæ 1825. (Dsp.)
- \* Volf, R.: Om Integriteten af Profeten Zacharias' Bog. Kbh. 1875. (Dsp.)
- \* Ernestus, Jo. Avg.: Institutio interpretis N. T. Lipsiae 1761.

- \* Møller R.: Leidarvisir til at lesa hid Nya Testament snúinná íslensku. Sidariparturinn. Kaupmannahöfn 1823.
- \* Jo. G. Pritii introductio in lectionem novi testam. Lipsiæ 1725.
- \* Joh. Jac. Wetstenii Prolegomena in Nov. Test. notas adjecit. Joh. S. Semler. Halæ 1764.
- \* Tids-Bestemm. f. d. Nye Testamentes Bøger. Kbh. 1785.
- \* Gautsch, F. B.: Specimen exercitationum grammaticar. ad illustrand. N. T. Francof. et Lipsiæ 1786.
- \* Jo. Jac. Griesbachii symbolæ criticæ ad suppl. et corrig. varjar. N. T. lectionum collectiones. I—II. Halæ 1785—93.
- \* Andr. Christiani Hwiid Libellus Criticus de indole codicis ms. Græci N. T. bibliothecæ Cæsareo-Windobonensis. Hauniæ 1785.
- \* Larsen, J. H.: Pentamen exegetico-criticum in iter Pauli apostoli maritimum Cæsarea Puteolos. Arhusiæ 1821. (Dsp.)
- \* Gabler, J. Ph.: Dissertatio critica de capitibus ultimis IX—XIII posterioris epistolæ Pauli ad Corinthios ab eadem haud separandis. Gottingiæ 1782.

## 2

## Kirkefædre.

- \* Fragmenta patrum Græcorum ed. et illustr. Fr. Münter. Fasc. I. Hafniæ 1788.
- \* Burscher, J. Fr.: Der Aeltesten Christl. Kirchenscribenten Oeffentl. Lehre v. d. Dreyeinigen Gott u. v. d. Person Jesu Christi. Lpz. 1781.
- \* Nielsen, F.: De vi et effectibus, baptismo ab ecclesiæ patribus tributis, commentationis particula prior. Havniæ 1836. (Dsp.)
- \* Pensées ingénieuses des Pères de l'Église. Paris 1700.
- \* Meyer, P. K.: De ratione et argumento apologetici Arnobiani. Hauniæ 1815. (Dsp.)
- \* Diui Aurelii Avgustini Hipponensis episcopi de Spiritu et Litera, liber vnus. Parisiis 1538.
- \* Clausen, H. N.: Aurelius Augustinus Hipponensis sacræ scripturæ interpretes. Hauniæ 1826. (Dsp.)
- \* Rørdam, J. C.: Commentationis de authentia epistolæ Barnabæ particula prior. Havniæ 1828. (Dsp.)
- \* L. Coelii Lactantii Firmiani divinarum institutionum libri VII. Antverpæ 1587.

- \* Pétursson, Pétur: *Symbolæ ad fidem et studia Tyrannii Rufini presbyteri Aqvileiensis illustranda.* Havniæ 1840. (Dsp.)

## 3.

## Bibel-, Kirke- og Dogmehistorie.

- \* *Der ganzen Welt Religionen; Oder Beschreibung aller Gottes- und Götzendienste, wie auch Ketzereyen v. Anf. d. Welt biss auff diese gegenwertige Zeit.* In Englisch. Sprache beschrieben v. Alexandro Rossæo. Und in die Hochdeutsche Sprache übgs. v. Alb. Reimaro. Amsterdam 1668.
- \* M. Pauli Stockmanni *Elucidarius Hæresium, Schismatum etc., quæ post nat. Chr. viguerunt, vel adhuc vigent, Ordine Alphab. concinnatus.* Lipsiæ 1697. — *Ejusdem Elucidarius Deorum Dearumque gentilium, variæque Idolatriæ.* Lipsiæ 1697. (Begge i ét Bind).
- \* Anger, E. J.: *Udtog af d. bibelske Historie o. en kort Udsigt ov. Kirkens Hist. f. højere Borgerskoler osv.* Kbh. 1872.
- \* Jonge, N.: *Collegium Biblicum Continens Hist. Sacr. vet. et novi testam. Adjectis ubique Tabulis Synopticis.* Hafniæ 1750.
- \* Christophori Heidemanni *Palæstina Sive Terra Sancta.* Wolferbyti 1665.
- \* Buxtorfi, Joh.: *Synagoga Judaica, de Judæorum Fide, Ritibus, Ceremoniis, tam Publicis & Sacris, quam Privatis.* Basileæ 1680.
- \* (Hess, Joh. Jak.): *Geschichte der Patriarchen.* I—II. Zürich 1776. — *Gesch. Moses I—II.* Zür. 1777. — *Gesch. Josua u. der Heerführer.* 2ter Bd. Zür. 1779. — *Gesch. Davids u. Salomons.* 2ter Bd. Zür. 1785. — *Gesch. der Könige Juda u. Israels nach der Trennung des Reichs.* 2ter Bd. Zür. 1787. — *Gesch. d. Regenten v. Juda nach d. Exilio.* 1ster Bd. Zür. 1788.
- \* Pastoret: *Moyse, considéré comme Législateur et comme Moraliste.* Paris 1788.
- \* Hornsyld, J.: *Nonnulla de principiis legum Mosaicarum, de genio populi, cui hæ leges datæ sunt, et de ea vi, quam in gentem habuerunt.* Hauniæ 1791. (Dsp.)
- \* Joh. Gottfr. Hassens *Idiognomik Davids od. Untersuch. üb. Davids Bildung, Schicksaale, Dichtung etc.* Jena 1784.
- \* *Die Gesch. der TAGE des Menschen-Sohnes auf erden, aus d. vier Evang. zusamm. gezogen.* Barby 1759.

- \* Kolthoff, E. W.: Vita Jesu Christi, a Paulo apostolo adumbrata. Hafniæ 1842. (Dsp.).
- \* The History Of our Lord and Saviour Jesus Christ. Also the Lives of the Holy Apostles and Evangelists. London 1756.
- \* Planck, G. J.: Gesch. d. Christenthums in seiner Einführ. in d. Welt durch Jesum u. die Apostel. I—II. Göttingen 1818.
- \* Mynster, J. P.: De ultimis annis muneris Apostolici a Paulo gesti. Hauniæ 1825. (Dsp.)
- 
- \* Bastholm, C.: Kort Udsigt ov. d. aabenbarede Religions Historie. Kbh. 1789.
- \* Lux Evangelii sive notitia historico-chronologica literaria et geographica propagatorum per orbem totum Christianorum sacrorum delineata a Jo. Alb. Fabricio. Hamburgi 1731.
- \* Bernh. Ferrarii De Ritu Sacrar. Eccles. Veteris Concionum. Ultrajecti 1692.
- \* Hansen, M. Mørk: Kortf. Læreb. i Kirkehistorien f. Ungd. af alle Stænder. Kbh. 1873.
- \* Münscher, W.: Lærebog i d. kristel. Kirkehistorie. Kbh. 1805. — Læreb. i d. kr. Kirkeh. Paa ny udg. af Jens Møller, Prof. v. Kbh. Univ. Kbh. 1811.
- \* Samvelis Petiti variarvm lectionvm libri IV. In quibus Ecclesiæ vtriusque Foederis ritus moresque antiqui etc. illustrantur. Parisiis 1633.
- \* Joh. Andr. Schmidii abbatis quondam Mariævallisensis compendium historiæ ecclesiasticæ v. et n. testam. Lipsiæ 1739.
- \* Jo. Matth. Schroeckhii historia religionis et ecclesiæ Christianæ. Berolini 1790.
- \* Semler, Joh. Sal.: Versuch christlicher Jahrbücher od. ausführ. Tabellen üb. die Kirchenhist. I—II. Halle 1783—86.
- 
- \* Alberti, G. W.: Von der Religion, Gottesdienst, Sitten und Gebräuchen der Quäker. Hannover 1750.
- \* Bock, Fr. Sam.: Historia Antitrinitariorvm, maxime Socinianorvm. I—II. Regiomonti et Lipsiæ 1774—1784.

- \* Brochmand, Casp. Erasmi: Causarum, quibus inductus Illustrissimus Dux Christianus Wilhelmus, Marchio Brandenburgensis, a Lutherana Ecclesia defecit. Hafniæ 1634.
- \* Brook, M.: Necessity of Silent Waiting in Order to the Solemn Worship of God; to which are added Several Quotations from Rob. Barclay's Apology. Lond. 1804.
- \* Examen concilii Tridentini per. Domin. D. Mart. Chemnicivm scriptvm. Pars I—II. Francofvrti 1515.
- \* Gavin, A.: Le Passe-par-tout de l'Eglise Romaine ou Histoire des Tromperies des Prêtres et des Moines en Espagne. Tome I—III. Londres 1726—27.
- \* Le Passe-par-tout de l'Eglise Romaine, Der Dietrich, Dessen sich die Röm. Kirche an statt der Schlüssel Petri bedienet; Oder: Die Betrügereyen derer Pfaffen u. Mönche in Spanien, Beschrieben v. Antonio Gavin, Ehmalh. Layen-Priester der Römisch-Cathol. Kirche. Aus dem Englischen ins Teutsche übs. Cøln 1730.
- \* Ketteler, W. E.: Das allgem. Concil u. seine Bedeut. f. unsere Zeit. 4. Aufl. Mainz 1869.
- \* Scharling, C. Henr.: Den nyere hollandske Theologi. Kbh. 1865. (Dsp.)
- \* Spangenberg, A. G.: Idea fidei fratrum od. kurzer Begriff der Christl. Lehre in den evangel. Brüdergemeinen. Barby 1779.
- \* An Exposition of Christian Doctrine, as taught in the Protestant Church of the United Brethren, or, Unitas Fratrum. Written in German. By A. G. Spangenberg. London 1784.
- \* Thorlacius, B.: Libri Sibyllistarum veteris ecclesiæ, crisi, quatenus monumenta Christiana sunt, subjecti. Havnix 1815. (Dsp.)
- \* Walchs, Chr. W. Fr.: Entwurf einer vollständ. Historie der Kirchenversamlungen. Lpz. 1759.
- \* Chr. Wormius: Historia Sabelliana. Francof. et Lipsiæ 1696.
- \* Historia ecclesiæ Christianæ. Pars Prima continet historiam antiquioris et mediæ ætatis. Havnix 1790.
- \* Archiv f. die neueste Kirchengeschichte. Hrsg. v. H. Th. C. Hencke. I. Bd.—VI. Bd. 3. Stück. Weimar 1794—1799.
- \* A Summary of the History, Doctrine and Discipline, of Friends. Ninth Edition. London 1812.

- \* Neuere Gesch. der Evangel. Missions-Anstalten zur Bekehrung der Heiden in Ostindien, aus den eigenhänd. Aufsätzen u. Briefen der Missionarien hrsg. v. H. A. Niemeyer. 86., 91., 93. Stück. Halle 1844—46.
- 
- \* Scheibler, M. F.: Die Verbreitung der Bibel, eine Weltbegebenheit. Elberfeld 1819.
- \* Tredie til femogtyvende Beretning fra Bibelselskabet i Danmark. Kbh. 1818—1840.
- \* B. F. Rønne: Efterretn. om et Bibelselskabs Oprind. i Lyngbye o. dens nærmeste Omegn. Kbh. 1817.
- \* Beretn. fra Bibel-Selskabet f. Horsens og Omegn om dets første Aarsmøde 1825. Lige saa: 2det Aarsmøde 1826. — Regler f. samme.
- \* 5, 8., 11., 21. Jahresbericht üb. d. Fortg. der Schl.-Holstein. Landes-Bibelgesellsch. Schlesv. 1821, 24, 27, 37.
- \* Lunds Bibel-Sälskaps Tionde Årsberättelse för År 1825. Lund 1826.
- \* 2., 3., 6., 7. Bericht der Komität der Russischen Bibel-Gesellsch. St. Petersb. 1815, 16, 20, 20.
- \* V. der 3. jährl. Generalversamml. d. Russ. Bibelgesellsch. St. Ptrsbg. 1816.
- \* Reise zweyer Mitglieder der Russisch. Bibelgesell. in den Ostsee-Gouvernements im Jahre 1816. St. Petersb. 1817.
- \* Von den Fortschritten der Bibelgesellschaften im Jahre 1816. St. Petersb. 1817.
- \* Société biblique protestante de Paris. 1.—5. rapport annuel. Paris 1820—24.
- \* The 30eth anniversary of the British and Foreign Bible Society. Nr. 13. 1834.
- \* Brief view of the Br. a. Foreign Bible Society. June 1st. 1835.
- \* Zweiter Jahresbericht der Rheinischen Pastoral-Gehülfen-Anstalt zu Duisburg, vom 1. Okt. 1845 bis 1. Okt. 1846.
- 
- Kirkehist. Samlgr., 3. Række, udg. af Selsk. f. Danmarks Kirkehist. v. Holg. Rørdam. 5 Bd. 1—2 H. Kbh. 1884—1885.
- Rørdam, Holg.: Selskabet f. Danmarks Kirkehist. i dets første 25 Aar. Kbh. 1875.

- \* Om Kong Harald Klaks Daab og den Christelige Kirkes Begyndelse i Danmark. Et Skrivt for den danske Borger og Landmand, udg. i Følge Kongelig allernaadigst Befaling. Kbh. 1826.
  - \* Tetens, Steph.: Christendommens Indfør. i Norden v. Ansharius. Kbh. 1826.
  - \* Engelstoft, C. T.: Reformantes et Catholici tempore quo sacra emendata sunt in Dania concertantes. Hauniæ 1836. (Dsp.)
  - \* Aslacus, C.: Oratio de Religionis per D. Lutherum reformatæ origine et progressu in Germania; et ejusdem in hisce Regnis Daniæ et Norvegiæ ab a. 1517. ad a. 1617 plantatione et conservatione. Cui annexa est tabula exhibens præcipuas res ab a. 1517 ad. 1621 gestas. Hafniæ 1621.
  - \* Münter, B.: Symbolæ ad illustrandam Bugenhagii in Dania commorationem. Hauniæ 1836. (Dsp.)
  - \* Haas, Jonas: Saml. af de Evangeliske Biskoppers i Siællands Stift, Deres Portraiter, Hvorhos er føyet en kort Beskriv. om Deres Liv og Levnet. Kbh. 1761.
  - \* Suhr, J. S. B.: Tausens Levnet samt nogle Prædikener (af Biskop T. Müller, Stiftsprovst Frost og Pastor Leth). Ribe 1836.
- Chronik der Reformationensjubelfeier in d. Dänisch. Staaten 1818. Hrsg. v. G. P. Petersen. Kiel s. a.
- \* Paludan, J.: Efterslæt paa Literaturens Mark ved Reformationens tredie Jubilæum. Kbh. 1818.
  - \* Strodttmann, A. H.: Die dritte Säcularfeier der Reformation D. M. Luthers in Hadersleben. Hadersl. 1818.
  - \* Rohmann, J. L.: Exorcismens ell. d. tilforn v. Daaben brugte Djævlebesværgelses Historie i Danmark, m. et Par Ord om dens Ret til paany at optages v. Sid. af Djævleforsagelsen. Odense 1835.
  - \* Pétursson, Pétur: Commentatio de jure ecclesiarum in Islandia ante et post reformationem. Havnæ 1844. (Dsp.)
  - \* Hammond, H.: D. nord. Missions-Historie til Lappers og Finners Omvend. fra første Beg. indt. Aaret 1727. Kbh. 1787.
- 
- \* Augusti, J. Chr. W.: Lehrb. der christl. Dogmengesch. Lpz. 1820.
  - \* Münscher, W.: Handb. der christl. Dogmengeschichte. I—II. Marburg 1797—1798.

- \* Boileau, J.: *Historia confessionis auricularis*. Lutet. Parisior. 1684.
- \* Sandelli, D.: *Von d. verschied. Gebrauche des Abendmahls bei den Griechen*. Wien s. a.
- \* Spittler: *Gesch. des Kelchs im Abendmahl*. Lemgo 1780.

## 4.

## Apologetik og Polemik. Symbolik.

- \* (Alix, P.): *Réflexions sur les Livres de l'Écriture Sainté pour établir la Vérité de la Religion Chrétienne*. I—II. Amsterdam 1689.
- \* Chapman, J.: *Eusebius, welcher die gute Sache des Christenthums behauptet*. Zweyter u. letzter Theil. Hallet, J.: *Abhdl. von d. Unsittlichkeit des sittlichen Weltweisen*. Aus dem Englischen übs. v. J. F. E. Steffens. Hamburg 1761.
- \* Claparede: *die Wunderwerke des Evangeliums; Zur Beantwortung der Schwierigkeiten die J. J. Rousseau dawider erregt hat*. Erkf. a. M. 1774.
- \* Grundtvig, N. F. S.: *Kirkens Giennemæle mod Professor Theologiæ Dr. H. N. Clausen*. Kbh. 1825.
- \* Hornsyld, J.: *Nogle Yttr. om d. hell. Skr. fremsatte af Prof. Theol. Dr. H. N. Clausen i Bogen Cathol. o. Protest.* Kbh. 1825.
- \* Horrebøw, Otto: *Jesus og Fornuften*. Et Religions-Blad. 1.—4. Aargang. Kbh. 1797—1800.
- \* Hugo Grotius: *De veritate religionis Christianæ*. Lipsiæ 1726. — Samme Bog, *notis et observationibus illustratus, opera ac studio J. C. Koecheri*. Halæ 1740.
- \* Hunnius, N.: *Ministerii Lutherani divini, adeoque legitimi demonstratio*. Wittebergæ 1614.
- \* Less, G.: *Wahrheit der Christl. Religion*. Gött. u. Bremen 1776.
- \* Lilienthal, Th. Chr.: *Die gute Sache der in d. h. Schrift enth. Göttl. Offenbarung wider die Feinde derselben erwiesen*. I—XV. Kønigsb. 1756—1776.
- \* *Zusätze u. Abänderungen zu d. ersten vier Theilen v. D. Th. Chr. Lilienthals guten Sache der in d. heil. Schrift enthaltenen göttl. Offenbarung gehörig*. Kønigsb. 1778.
- \* Lindberg, J. Chr.: *Er Dr. Prof. Theol. H. N. Clausen en ærl. Lærer i d. christne Kirke?* Kbh. 1830.



- Norfeldt, V.: Er det ikke paa Tide at Ophæve Folkekirken og Afskaffe Statsgejstligheden? Kbh. 1874.
- \* Paine, Thomas: Le Siècle de la Raison, ou Recherches Sur la vraie théologie et sur la théol. fabuleuse. Trad. de l'Anglais par F. Lanthenas, dép. à la Conv. nationale. Paris L'an 2<sup>e</sup> de la Rép. franc.
- \* (Pontoppidan, E.): Everriculum Fermenti Veteris Sen Residuæ in Danico Orbe Cum Paganismi tum Papism. Reliquiæ. Hafniæ 1736.
- \* Qvistgaard, J. Chr.: Anmærkngr. i Anl. af det af S. T. Hr. Kammerherre og Greve F. A. Holstein til S. T. Hr. Pastor H. Bastholm udgivne Sendebrev. Slagelse 1833.
- \* Seiler, G. F.: Religionen efter Fornuft og Bibel i deres Overensstemmelse. Ovs. ved J. Stochholm. Aarhus 1800.
- Ussing, H.: D. christel. Vished. Apologet. Undersøgelser m. særl. Hs. t. Franks „System d. christl. Gewissheit“. Kbh. 1883. (Dsp.)

- \* Jeremiæ Brev imod d. hykkelske Afguds-Præst, skrevet t. Forsv. f. den redelige Sandsigere. Kbh. 1771. Den Patriotiske Sandsigeres Første Deel. Iudeholdende Religionen, dens Sammenhæng med Regjeringen etc. Kbh. 1771. (Begge i ét Bind.
- \* Elias mit dem Alcoran Mahomeds. In der Offenbarung Jesu Christi. Zu der Versamml. aller Völker in einen einigen Glauben. 1772.
- \* Freymüthige Betrachtungen üb. d. Christenthum. Berlin 1780.
- \* Die letzte Oehlung, od. schliessliche nähere Bestimm. üb. Streitmethoden u. Toleranz, auf Veranl. einer Protestationsschrift des Herrn Hauptpastor Goeze. Hamb. 1785.
- \* Den gejstl. Stand bør afskaffes. Frimodig Svar p. Doct. og Confession. C. Bastholms offentl. fremsatte Spørgsmaale. 1.—3. Hæfte. Kbh. 1795—1797.
- \* Grandskeren. Religionens og Regjeringens Venner og Fjender tilegnet. (1. Hæfte.) Kbh. 1796.
- \* Die Wahrh. u. Göttlichkeit d. christl. Relig. Hamburg 1803.
- \* Om Forkjerlighed for Gammelt og Nyt i Religions-sager. Af en catholsk Gejstlig. Ovs. fra Tydsk af St. Jørgensen. Kbh. 1827.

- \* Ueb. das Treiben der Zeloten in Kopenhagen. Schreiben an ein. Freund in Deutschld. Lpz. 1832.
- Et Erfarings. idnesbyrd. Brev til Dr. S. Heegaard i Anl. af „Om Intolerance“. Kbh. 1878.
- 
- \* Alphonsi de Vargas Toletani relatio ad reges et principes Christianos de strategematis et sophismatis Politicis Societatis Jesu ad Monarchiam Orbis terrarum sibi conficiendam. s. l. 1641.
- \* La Morale Pratique des Jesuites, Cologne 1669. — Les Secrets des Jesuites, Traduits de l'Italian. Cologne 1669. — Galbanum Jesuistique ou Quintessence de la sublime theologie de Jean de la Badie. Cnlogne 1668. — Les Justes Eloges de Jean de la Badie. Cologne 1668. — Motifs Qui ont obligé Anthoine de Lamarque de sortir de la Maison du Sr Jean de Labadie, ou est decouverte à mesme temps sa vie privée & sa maniere d'enseigner. Amsterdam 1670. (Alle i ét Bind).
- \* Vorläuf. Darstell. des neutig. Jesuitismus, der Rosenkruzerey, Proselytmacherey u. Religionsvereinigung. Deutschland 1786.
- \* Leclere, C. N.: Die enthüllten Trappisten. Frkf. a. M. 1803.
- \* Wagenseil, J. C.: Benachrichtigungen Wegen einiger die Judenschaft angehenden wichtigen Sachen. Lpz. 1705.
- \* Nordlyset 1813. Især i Anledn. af Bogen Moses og Jesus. Udg. af et Selsk. t. Humanitetens Befodr. Kbh.
- \* Horrebøw, O.: Jødernes Krønike. Et Tidsskrivt. Nr. 1—13. Kbh. 1813.
- \* Til evig Fred. Af G. Euchel. Bedømmelse over Skrivtet Moses og Jesus. Af S. S. Blicher. — Tillige m. 9 andre Piecer om Jødespørgsmaalet af Bastholm, Thaarup o. a. Alle: Kbh. 1813. (Samtlige i ét Bind).
- \* Lueder: Om Jødernes Forædling ved Regjeringen. Ovs. af Kragh Høst. Kbh. 1813.
- \* Viborg, K. F.: Barnedaabens Gyldighed, endnu et Stridsord imod Baptismen. Odense 1851.
- 

Bondo, N. G.: D. apostol. Troesbekiendelses Oprind. og Betydning. Kbh. 1888.

- \* Gocze, J. M., Beweis, dass der v. dem Herrn Stiftsprediger Weber gelief. Abdruck d. Augsb. Conf. unmögl. eine Copie v. dem vor dem Kayser Karl V verlesenen Originale seyn könne. Hamb. 1781. — Samme: Untersuchung zwoer in der Hist. d. Augsb. Conf. sehr. wicht. Fragen. Hamb. 1782. (Begge indb. sammen m. Spittler: Gesch. des Kelchs.)
- \* Gründler, C. A.: Können die sogenannten symbol. Bücher der luther. Kirche nach reichs- u. territorialstaatsrechtlichen Grundsätzen abgeändert werden? Halle 1796.
- \* Lindberg, J. C.: Den danske Kirkes symbolske Bøger, ovs. og udg. i Anl. af d. augsborgske Confessions tredie Jubelfest. Kbh. 1830.
- \* Exegesis Augustanæ confessionis. Authore Balthasare Mentzero. Francof. ad M. 1685.
- \* Monrad, D. G.: Nogle Bemærkngr. vedrørende Troesbekjendelsen. Kbh. 1873.
- \* Müller, P. E.: D. christne Kirkes alm. Symboler. Kbh. 1817.
- \* Ecclesiæ evangelicæ libri symbolici. Chr. Matth. Pfaffius recens. et explan. Tubingæ 1730.
- Den kristelige Kirkes tre alm. Troesbekjendelser og den Augsburgske Bekjend. m. en histor. Indledn. v. Stiftsprovst C. Rothe. Kbh. 1877.
- \* Walch, J. G.: Christl. Concordienbuch worinnen sämmtl. symbol. Schriften der evangelisch-lutherisch. Kirche deutsch u. latein. enth. sind, m. histor. Einleit. Jena 1750.
- \* Den Uforandrede Augsburgiske Confession, Eller Christelige Troes Bekiendelse. Kbh. 1730.
- \* Confessio fidei et doctrinæ electorum, principum etc., qui Augustanam confessionem amplectuntur. Cum appendice isagogica ad libros ecclesiæ Lutheranæ symbolicos a D. A. Rechenberg adornata. Lipsiæ 1732.
- \* Confessio Augustana invariata, inter IIItia solennia secularia emendatorum sacrorum ad fid. editionis Melanchth. impressa. Havnæ 1817.

## 5.

## Dogmatik og Ethik.

- \* Bloch, G. V.: De vera biblica ascensus Jesu Christi in coelum notione. Havnæ 1835. (Disp.)
- \* Burgs, J. Fr.: Begriff der Göttlichen geoffenbarten Glaubens-Wahrheiten. Breslau 1750.

- \* *Infernus, Damnatorum Carcer et Rogus, Æternitatis Pars II\** Coram ser<sup>is</sup> Maximiliano et Elisabetha Utr. Bav. Ducib<sup>s</sup> explicata, ab Hier. Drexelio e Soc. Jesu. Colon. Agripp. 1632. Cælum, Beatorum civitas. Æternitatis pars III. Scripsit H. Drexelius. Antverpiæ 1636. (Begge Dele i ét Bind.)
- \* Jo. Avgusti Ernesti Theses theologiæ dogmaticæ. Lipsiæ 1783.
- \* Basilius Faber: Christlike nödige, vnd nütte vnderrichtinge, van den ladeste handelingen der Werlt vnde Jüngesten dage. Hamborch 1591. — Lucas Pollio: Vam Ewigen Leeuende der Kinder Gades. Hamborch 1592. (Begge i ét Bind.)
- \* Gude, L.: Den hellige Nadvere. Første Afdeling. Forberedelsen og Indstiftelsen. Kbh. 1874. (Dsp.)
- \* Herder, J. G.: Von der Auferstehung als Glauben, Gesch. u. Lehre. Riga 1794.
- \* Hermes, Joh. Aug.: Handbuch der Religion. 3. Aufl. I—II Berlin 1781. — Samme: Haandbog i Religionen. Ovs. v. R. Nyerup. Kbh. 1780.
- \* Kierkegaard, P. C.: De theologia vere Christiana, p æcipue autem philosophica ejus parte, construenda. Havniæ 1836. (Dsp.)
- \* Löffler, J. C. F.: Kirkens Lære om Jesu Værdskyld. Fordansket. Kbh. 1797.
- \* Morus, S. Fr. N.: Kurzer Inbegriff der christl. Gottesgelehrtheit f. künft. Religionslehrer. Aus dem Latein. übs. Lpz. 1794.
- \* Müller, P. E.: System i d. christel. Dogmatik. Kbh. 1826.
- \* Reimarus, H. S.: Die vornehmsten Wahrheiten d. natürl. Religion. 3. Aufl. Hamburg 1766.
- \* Rothe, Gvil.: Ad psychologiam v. t. canonicorum symbolarum series. Hafniæ 1829. (Dsp.)
- \* Rühl, F. T.: Werth der Behauptungen Jesus und seiner Apostel. Lpz. 1791.
- \* Steinbart, G. S.: System der reinen Philosophie od. Glückseligkeitslehre des Christenthums Züllichau 1778.
- \* Tychonius, C. L.: Jødernes Omvendelse inden Dommedag. Kbh. 1770.
- \* Weise, J. A.: Die allgem. od. Kathol. Kirche unter einem festgesetzten Lehrbegriff. Greiz 1788.
- \* Ziegenbein, J. W. H.: Handb. d. Relig. u. Moral. 2ter Band. Braunschweig 1803.

- \* Geschichte des Menschen in seinem Zwischenzustande vom Tode an bis zu seiner Auferstehung. Bützow u. Wismar 1762.
- 
- \* Polygamia Triumphatrix, Id est Discursus Politicus de Polygamia Auctore Theoph. Aletheo. Londini Scanorum 1682. — Betrachtung dess Heiligen Ehestandes Und sonderlich Von dem vielen Weiber nehmen. Durch Daphnæum Arcuarium. s. l. 1679. (Begge i ét Bind.)
- \* Capel, R.: Tractat Von Sündlichen Versuchungen: aus d. Engelländischen ins Hoch-Teutsche übs. Aschersleben u. Quedlinburg 1701.
- \* D. Martini Chladenii Institutiones theologiæ moralis Vitebergæ 1726.
- \* Crusius, Chr. Aug.: Kurzer Begriff der Moralthologie. I—II. Lpz. 1772—1773.
- \* Dumas, J.: Abhdl. vom Selbstmorde. Aus dem Französ. übs. Lpz. 1775.
- \* Gamborg, A.: Jesu Moral. Kbh. 1804.
- \* Hufnagel, W. F.: Ueb. d. evang. Glauben an Gott u. seinen Einfluss auf Menschenliebe. Frkf. a. Main 1821.
- \* Kaiser, G. Ph. Chr.: Biblische Moral. Erlangen 1821.
- \* Kellner, J. W.: Die Gebote Jesu Christi. Lpz. 1789.
- \* Körner, J. G.: Vom Coelibat der Geistlichen. Lpz. 1784.
- \* Michaelis, J. D.: Abhdl. v. den Ehegesetzen Moses. Göttingen 1768.
- \* Müller, P. E.: Kristeligt Moralsystem. Kbh. 1808. Samme Bog, anden omarb. Udg. Kbh. 1827.
- \* Petri Palladii de poenitentia et justificatione libellus. Hafniæ Impressus denuo, Anno 1638.
- De novis hæresibus seu Svermeriis suæ ætatis. s. l. 1638. (Indb. samm. m. foreg.)
- \* Schneider, Chr. Fr.: Wörterb. üb. die Biblische Sittenlehre. Lpz. 1791.
- \* Schwarz, Fr. H. Chr.: Die moralischen Wissenschaften. Ein Lehrbuch. I—II. Lpz. 1797.
- \* Stockholm, J., Lösagtigh. er ing. Synd. Denne Mening bestredet. Randers 1818.
- \* Neue Erörterung der alten Frage: Ob Tantzen Sünde sey? in einer frendl. Unterredung zwischen Eusebio un. Philocosmo. Aus der Dänischen Sprache übersetzt. s. l. 1740

Praktisk Theologi (Liturgik, Homiletik, Katechetik, Salmer).

- \* Bastholm, Chr.: Forsøg t. en forbedr. Plan i d. udvort. Gudstieneste. Kbh. 1785. — Samme Bog, forøget o. forbedr. Udg. Kbn. 1785. — Balle, Nic. Ed.: Vei t. Hæderligh. f. Geistlige, anvist i trende Præstevielses-Taler o. anbef. i en Pastoral-Skrivelse. Kbh. 1785. — Samt 35 t. Størstedelen anonyme Piecer af liturg. Indh., fremkaldte v. disse to Skrifter o. udk. i Kbh. 1785. (Alle sammenbundne i tre Bind.)
- \* Bochart, M.: *Traité de l'Origine du Service des Reliques, de l'Inuocation des Saints, des Images & du Culte rendu aux Images des Saints.* Saumur 1656.
- \* Brammer, G. P.: Et Indlæg i Kirkeforfatnings-Sagen m. et Ord t. Bedste f. Menighedsraad. Kbh. 1858.
- \* Crichton, W.: Ere alle vore Religions-Lærdomme, vor udvortes Guds-Tieneste og vor Liturgie, uforbederlige? Kbh. 1785.
- \* Hornsyld, J.: Tanker ang. d. offentl. Gudsyndelse. Aalborg 1806. — Præsten Hornsyld og hans Confirmantere. Aarhus 1822.
- \* Lange, H.: Om d. offentl. Gudsynd. o. dens Skikke i Anl. af Biskop Boisens Plan t. sammes Forbedr. Sorøe 1806.
- \* Møller, J.: Haandbog for Præster, i Særdelesh. m. Hs. t. de Embedspligter, Lovgivn. foreskriver dem. Kbh. 1834.
- \* Müller, J.: Haandbog for Præster. III. Del. Kbh. 1851.
- \* Mynster, J. P.: Grundlovens Bestemmelser m. Hens. t. de kirkelige Forhold i Danmark. Kbh. 1850. — Yderligere Bidr. t. Forholdgrne om de kirkel. Forh. i Danm. Kbh. 1851.
- \* Palladius, P.: Alterbogen, Det er: Søndagis oc hellige Dagis Episteler oc Evangelia, met Collecter, oc andet, at bruge udi Christi Nadvere, efter Ordinantzens liudelse. Kbh. 1666.
- \* Ribbeck, C. G.: Ueber d. Werth. d. öffentl. Gottesdienstes Magdebg. 1800. — Om d. offentl. Gudstjenestes Værd og d. samme tilkommende Agtelse. Ovs. af J. Z. Hyphoff. Kbh. 1802.

- \* (Rullmann.) Materialien für alle Theile der Amtsführung eines Predigers. Herausg. v. einigen Freunden d. prakt. Theol. 2ter Band. Lpz. 1798.
- Horatius: *anin e cum horis beate virginis secundum consuetudine m Romane ecclesie. s. l. 1515.*
- \* Den rette Ordinants som paa Herre dagen i Ottense bleff offuerseet oc beseglet. Her bag i Bogen findis ocsaa, de Sex oc tiffue Artickle, som bleffue samtyckte oc beseglede i Ribe. Kbh. 1553.
- \* Den Rette Ordinants Som paa Herredagen i Ottense bleff offuerseet oc beseglet. Met de sex oc tñive Artickle, som bleffue samtyckte oc beseglede i Ribe. Kbh. 1640. Heri ogsaa: KONGelige Mayestatis Ordinantz, liudendis om Ecteskabs Sager.
- \* Ritvale Romanvm Pavli V. pont. max. jvssv editvm. Antverpiæ 1669.
- \* Den Slesvig-Holsteenske Kirke-Agende. Slesvig 1797.
- \* Konkordat imell. d. franske Regj. o. Pave Pius VII. Tilligem. de Buller, Taler o. Anordngr. der have Hs. t. Indretn. af Gudsdyrk. i Frankrig. Kbh. 1802.
- \* Et Indblik i d. danske Folkekirke, som Forsøg til en Orientering i vore kirkelige Forhold. Af en theolog. Candidat. Kbh. 1853.
- \* The Book of Common Prayer, according to the Use of the United Church of England and Ireland: together with the Psalter or Psalms of David. Oxford 1863.
- \* Arndt, Joh.: Fire Bøger Om Den Sande Christendom. Kbh. 1715—1716.
- \* Joh. Arndts Paradises Urte-Gaard. Kbh. 1741.
- \* Orationis dominicæ Dilucidissima & Latissima explanatio per Joannem de Bielkis Regni Norv. Cancellarium. Hafniæ 1626.
- \* Bogatzky, C. H. v.: Der einige u. schmale Himmels-Weg und breite Höllen-Weg. Halle 1754.
- \* Bunian, Joh.: Een Pillegrims Fremgang Fra denne Verden, til den Tilkommende. Ovs. af det Engelske af Jens Godsen. Kbh. 1708.
- \* Cannabich, G. C.: Predigten üb. die Evangelien auf alle Sonn- u. Festtage des ganzen Jahres. I—II. Lpz. 1804—1805.
- \* Clausen, H. G.: De Bønner, som ethvert Folk har Aarsag t. at gjøre f. sin Konge. Prædiken, holden i Frue Kirke

- d. 29. Jan. 1804. Kbhvn. — Prædikener m. Hs. t. Tids-  
omstændighederne. Kbh. 1813.
- \* Doddridge, Ph.: Anf. u. Fortg. Wahrer Gottseligk., in d.  
menschl. Seele, aus d. Engl. übs. Hannover 1753.
  - \* Habbert, G. A.: Der wahre Christ. Dresden-Friederich-  
stadt. 1793.
  - \* Haller, Albr. v.: Breve om Aabenbaringsens vigtigste Sand-  
heder. Af det Tydske ovs. v. H. J. Birch. Kbh. 1774.
  - \* Harms: Die Religionshandlungen der lutherischen Kirche.  
In neun Predigten. Kiel 1839. — Om Skabningen. Paa  
Dansk udg. af L. C. D. Westengaard. Odense 1840.
  - \* Hermes, J. A.: Kommunionbuch. Berlin 1783.
  - \* Hermes, J. T.: Andachtsbuch f. die Feier der Leidenszeit  
Jesu. I—II. Lpz. 1781—1782.
  - \* Hersleb, P.: Epistola Pastoralis, Eller Erindrings- og Op-  
muntrings-Skrivelse Til det Vel-Ærværdige, Hæderlige og  
Vellærde Præsteskab Udi Aggerhuus Biskops-Dømme.  
Kbh. 1737.
  - \* (Hersleb, P.): Prædikener. Kbh. 1741.
  - \* Hess, J. J.: Von dem Reiche Gottes. Zürich 1781.
  - \* Hoffmann, J. A.: Von der Zufriedenheit Nach den Gründen  
der Vernunft u. des Glaubens. Hamburg 1738.
  - \* Holme, B.: A serious call in Christian love, to all people,  
to turn to the spirit of Christ in themselves. London 1803.
  - \* Høyer, L.: Aandel. Siælrørende Betænkninger. Kbh. 1761.
  - \* Jerusalem: Betrachtungen üb. die vornehmsten Wahrheiten  
der Religion. I—II. Braunschweig 1768—1779. — Nach-  
gelassene Schriften. I—II. Brschw. 1792—1793. — Be-  
tragtngr. ov. Religionens fornemste Sandheder. III. Ovs.  
af P. M. Trojel. Kbh. 1783.
  - \* Kindervater: Predigten. I. Weissenfels u. Lpz. 1801.
  - \* Kofod, G. A.: Den Tak, som vi skyldte vor Gud ved Aarets  
Ende. Tale, holden Nytaars-Aften 1819 udi Hansted  
Hospital-Kirke. Aarhus.
  - \* D. Joh. Lassenii Verliebte Sulamithin, Oder Heilige Be-  
trachtungen Zu Beforderung der Liebe des gecreutzigten  
JESU. Copenhagen 1699.
  - \* Lavater, J. C.: Vermischte Predigten. Frkf. u. Lpz. 1773.
  - \* Less, G.: Passions-Predigten. Göttingen 1776. Anh. zu d.  
Predigten üb. die Passion u. d. christl. Gottesdienst. Göttg.  
1778. — Christl. Lehre v. d. gesellsch. Tugenden. In Pre-  
digten, geh. in d. Göttinger Universitätskirche. Nebst e.  
Anh. (v. Selbstmorde). Göttg. 1717. — Dritter Anh. z d.



- Predigten üb. die Passion u. den christl. Gottesdienst. Göttg. 1784.
- \* Liebenberg, M. F.: Hold fast ved det, du haver! Et Ord til Medchristne og Medborgere, fremsagt i Vartou Kirke p. d. sidste Dag i Aaret 1820. Kbh.
- \* Lilienthal, M.: Nützl. Zeitvertreib auf d. Kranken- u. Sterbebette. Königsb. 1768.
- \* W. Løhes Haaudb. v. Syge- og Døds sengen f. evang. Christne. Ovs. af Kühnel. I—II. Viborg 1844.
- \* Postilla Melanthoniana. H. e.; lectionum evangelicarum explicationes Philippi Melanthonis. Pars I. A Dominica Adventus ad Dominicam Quinquagesimæ. Heidelbergæ 1594
- \* Mossin, H.: Lære-Embedets Vigtighed. Prædiken Bergen 1772. Tillige med ni andre Smaaskrifter af samme, indeholdende Prædikener og Ligtaler, alle udk. i Bergen (1772, 1774, 1775) og indb. sammen m. Madderup: Nogle Sprog af d. hell. Skrift.
- \* Mourier: Discours Religieux. Lausanne 1790.
- \* Mynster, J. P.: Sørge-Tale ov. Kong Christian den Syvende. Kbh. (1814). — Prædikener. Andet Bind. Kbh. 1815. — Guds frygts Vigtigh. i de huusl. Samfund. Prædiken. Kbh. 1816. — Prædiken, holden i Roeskilde Domkirke v. Aabn. af Provindsialstændernes Forsaml. d. 1. Oct. 1835. Kbh.
- \* Mynster, J. P.: Betragtninger ov. de christel. Troeslærdomme. I—II. Kbh. 1883.
- \* Nannestad, F.: En Christelig Prædiken Over de foreskrevne hellige Guds Ord. Paa Nordens Store Jubel-Fest, D. 28. Oct. Anno 1749. Tronhiem.
- \* Naur, E. E.: En Aandelig Jule-Stue. Med Sex Jule-Betænkninger bepydet, Nu Tredie gang t. Trycken befodret. Kbh. 1703. — Samme: Tive Aandel. Paaske-Lilier Eller Paaske-Betænkninger. Nu anden gang t. Trycken befodret. Kbh. 1701. — Samme: Christi Himmelfarts Historie, Udi Otte Betænkninger. Kbh. 1701. — Samme: Tii Aandelige Pindse-May, Eller Pindse-Betænkninger. Kbh. 1699. — Samme: Den Troende Kierlighed. Kbh. 1703. (Alle fem i ét Bind.)
- \* Noth, J. G.: Anleitung z. wahren Würde u. Glückseligk. des Menschen. Lpz. 1790.
- Ved Christian Winthers Kiste. Af Jacob Paulli. Sangene af C. Ploug og H. P. Holst. Kbh. 1877.

- \* Fruits of a fathers love, being the advice of William Penn to his children, relating to their civil and religious conduct. London 1808.
- \* Rehling, A. J.: Opyggelses-Taler i enkelte Livets Tilfælde. Kbh. 1791.
- \* Rosenmüller, J. G.: Andachtsbuch in Betrachtungen u. Gebeten f. Christen. Nürnberg 1683.
- Saurin, J.: Sermons sur divers Textes de l'Écriture sainte. Tome second. Lausanne 1791.
- \* Schlichting, Chr.: Homilia Æthiopica de nativitate dom. nostri Jesu Christi, Latine versa. Hamb. 1691.
- \* Schmerler, J. A.: Beichtreden. I—II. Nürnberg 1792—1793.
- \* Via salvtis i. e. libellvs, in quo demonstratvr, qva ratione homo peccator per Jes. Chr. ad vitam aeternam pervenire possit. In lingvam Telvgicam transfvsvs. Interprete B. Schvltzio. Halae 1746.
- \* Scriver, M. C.: Det fortabte og igjenfundne Faar. Kbh. 1716.
- \* Scriver, Chr.: Gottholds Zufälliger Andachten Vier Hundert, Bey Betrachtung mancherley Dinge der Kunst u. Natur. Lpz. 1731.
- \* Sennert, Dan.: Nützl. u. Heilsame Vorbereit- und Übung, eines Christl. Lebens, u. Selig. Sterbens. Lpz. 1675.
- \* Sherlock, Guill.: De la Mort. Trad. de l'Anglois. Amsterdam 1712. — De l'Immortalité de l'Ame, et de la Vie Eternelle. Traduit de l'Anglais. Amsterdam 1735.
- \* Sherlock, Will.: Opyggel. Betragninger ov. Guds Forsyn, ovs. af D. de Thurah. Kbh. 1770. — Moralske Tanker ov. Døden, ovs. af D. de Thurah. Kbh. 1771. — Moralske Tanker ov. d. Tilkommende Dom, ovs. af D. de Thurah. Kbh. 1773. (Alle tre i ét Bind)
- \* Siwers, B.: Saligheds Midler. Kbh. 1771.
- \* Snell: Populäre Predigten m. beständ. Rücksicht auf die Grundsätze d. prakt. Vernunft. III. Bremen 1796.
- \* Spalding, J. J.: Religion, eine Angelegenheit des Menschen. Berlin 1799.
- \* Postilla Düdesch. Auer dat gantze Jar. Van dem Aduente, beth op Paschen. Dorch Joh. Spangenberg. Mit einer Vörrede Doctor Martini Luthers. Magdeborch 1547.
- Thomberg, H.: De klyne Sand-bergh van Parabolén en Gellickenissen. Haerlem 1634.

- \* *Sermons on several Subjects and Occasions By the most Reverend Dr. John Tillotson. I—XII. London 1757.*
- \* *Treschow, H.: Betragtng. ov. Jesu Lidelses Historie. Kbh. 1787.*
- \* *Tryde, E.: Hvorl. skulle vi forkynde Ordet i Herrens Menigh. saal, at det ikke vender tomt t. os tilb.? Prædiken. Kbh. 1831. — Ti Prædikener ov. nogle af vore christel. Troes Hovedlærdomme. Kbh. 1846—1847.*
- \* *Turford, H.: The Grounds of a Holy Life. To which is added, Paul's Speech to the Bishop of Crete. London 1802.*
- \* *Tzschoppe, J. M.: Andachtsbuch f. die Jugend. Freyberg u. Annaberg 1790.*
- West, Gilb.: Betrachtungen üb. die Gesch. d. Auferstehung Jesu Christi. Aus d. Englisch. übs. Berlin 1748.*
- \* *Wexels, W. A.: Dr. M. Luthers Bekjendelse om Jesu Christo, vor HERre, samlet af hans Skrifter. Chrnia 1829.*
- \* *Om De Hellige Engle, Om Dieffuelen, Oc om Menniskens Siæl. Tre skjøne Prædicken. Fordanskt af Jens Truelson. Kbh. 1593. (Slutningen mangler.)*
- \* *De Udvaldes Uforgængelig Krone, i Himmelen, Kand erlanges ved denne Himmel-Nøgel Til Guds Skat-Kammer paa Jorden. Kbh. 1733.*
- \* *Andachts-Opffer, Darinn eine Gott-gelassene Seele, sich ihrem JESU täglich, demüthigst aufopffert. Stutgart 1746.*
- \* *Betrachtungen üb. die Werke Gottes im Reiche der Natur u. d. Vorsehung auf alle Tage des Jahres. 2ter Bd. welcher die sechs letzten Monate enthält. Halle 1772.*
- \* *Betrachtungen, zur Erkenntniss des grossen Gottes, durch die Kenntniss seiner Naturwerke. Quedlinburg 1780.*
- \* *Betrachtungen u. Gebete z. wörd. Feyer des h. Abendmahles gesammelt aus d. Schriften mehrerer berühmter Theologen. Nürnberg. 1791.*
- \* *Neues Magazin f. Prediger. Hrsg. v. W. A. Teller. I—VI. Züllichau u. Freystadt 1792—1797. VII—X. Jena u. Lpz. 1798—1802.*
- \* *Auswahl noch ungedruckter Predigten v. Ammon, Bertels, Diterich etc. Berlin 1799.*
- \* *Viisdoms-Bog f. d. christel. Landmand. Paa Dansk udg. af D. F. Staal. Kbh. 1806.*
- \* *Bispevielse i Frue Kirke p. Reformationsfesten d. 2den Novbr. 1834. Kbh.*

- \* Birch, A.: Andet og tredie Capitel af d. Evangelisk-christelige Lærebog i forklarende Spørgsmaale og Giensvar. Til Brug f. Almue-Skolelærere. Aarhus 1815.
  - \* Cannabich, G. Chr.: Vollständ. christl. Religionsunterricht f. die fähigere u. im Denken geübtere Jugend. Erfurt 1803.
  - \* Fogtmann, N.: Lærebog i d. christel. Relig. Til Brug f. d. studerende Ungdom. Kbh. 1836.
  - \* Krog, J. N.: Udførl. Forklaring over d. ny autoriserede Udgave af Luthers liden Catechismus. Kbh. 1815.
  - \* Dr. Morten Luther Lille Catechismus, udg. og forsynet m. Anmkngr af Dr. Nic. Ed. Balle. Kbh. 1786.
  - \* D. Luthers kleiner Katechismus m. Anmerkungen. Z. Gebr. f. Schullehrer. Neu-Ruppin 1803.
  - \* Dr. Morten Luthers liden Catechismus til Reformationens tredie Jubelfest, m. Hensyn t. d. danske evangelisk-kristelige Psalmebog, osv. af J. P. Sternhagen. Kbh. 1817.
  - \* Nielsen, H.: Anmærkninger til Dr. Erik Pontoppidans omarbejdede Forklaring for Almueskolelærere og Forældre. Bergen 1853.
  - \* Uforgribelig Veiledning til at bruge d. nye udkomne Lærebog. Kbh. 1794.
  - \* Katechismus z. Gebr. f. alle Kirchen d. französ. Reiches. Übs. v. A. F. Marx. Lpz. 1807.
  - \* Explication du Catéchisme. Paris 1808.
- 
- \* Boye, C. J.: Aandel. Digte og Sange. 5te Saml. Kbh. 1840.
  - \* Brorson, H. A.: Svane-Sang. Kbh. 1765.
  - \* Frimann, Cl.: Sange over Evangelierne tilligem. fire af Davids Ps. Kbh. 1780.
  - \* Frimanns Psalmer, eft. Indb. forf. som Bidr. t. d. forventende Nye Psalmebog. Kbh. 1794.
  - \* (L. Harboe og Høegh-Guldberg:) Psalme-Bog. Kbh. 1779.
  - \* Sigurljóð um Dróttin vorn, thad er Fjörutygir Psalma-Floekur um upprisu Jesú Kristí frá dauðum. Orkt af Chr. Jóhannssyni. — Hermed sammenbunden: Lagadir Krossskóla Psálmar thar af 28 orktir af J. Einarsyni. Begge: Leirárgörðum 1797.
  - \* Kampmann, H.: Psalmer. Kbh. 1823.
  - \* Thomas Kingos Aandelige Siunge-Chor. Kbh. 1785.
  - \* Kingo, Th.: Psalmer og aandel. Sange, saml. og udg. af P. A. Fenger. Kbh. 1827.

- \* Lachmann, J.: Den Gudfrygtigis Alphabeth Det er Enfoldige Sange, Indrettet efter Alphabethet til GUDS Ære. Kbh. (1712).
- \* Lavater, J. C.: Christliche Lieder. Erstes Hundert. Zürich 1779.
- \* (Lølek, Sev.): Saligheds Vandrebog, Eller Haandledn. t. Himmelen; Eft. Anledn. af Cardinal Bona hans latine Skrift i samme Materie, Afdeelt I 161 Oder, eller Danske Riims Sange. Kbh. (1706).
- \* Die Stimme der Freundin. Geistliche Lieder Ludämilien Elisabeths, Gräfin und Fräulein zu Schwarzburg u. Hohenstein u. s. w. Getreu u. vollständ. nach d. ersten Druck aufs Neue dargeboten. Stuttgart 1856.
- \* Prahl, N.: Faste-Sange. Kbh. 1764.
- \* (Rostgaard, Fr.): Dansk Oversætt. af Een og Fyretteve Udvalde Tydske Psalmer, Med et lidet Anhang af Sex Danske Psalmer. Kbh. 1742.
- \* Steenberg, J.: Kritik over den Kingoske Kirkepsalmebog. Aarhus 1813.
- \* Thommen, Joh.: Musikalischer Christen Schatz, Bestehend Aus Fünfhundert Geistl. Liedern Mit Zweyhundert fünf und sibenzig Melodien. Basel 1745.
- \* Übung der Gottseligkeit, In Christl. u. trostreichen Gesängen, Herrn D. Martin Luthers fürnehmlich, wie auch anderer seiner getreuen Nachfolger. Frkf. a. M. 1662.
- \* D. første Prøve Af de Efter Invitation forfærdigede Juule-Psalmer. Kbh. 1738. — Anden Prøve Af Aandel. Poesie bestaaende Udi Sex, efter Inv. forf. Paaske-Psalmer. Kbh. 1739. (Begge i et Bind.)
- \* Allgemeines Gesangbuch z. Gebr. in d. Gemeinen des Herzogth. Schleswig, d. Herzogth. Hollstein etc. Altona 1780.
- \* Allgem. Gesangbuch z. öffentl. Gebr. d. Deutschen in Kopenhagen. (Titelblad mgl.)
- \* Recueil de Cantiques pour le Culte Religieux des Chrétien. Hambourg 1787.
- \* Evangelisk-kristelig Psalmebog til Kirke- og Huus-Andagt. London 1809. (Eftertryk, bestemt til Uddel. bl. danske Krigsfanger i England.)
- \* Hymni Veterum Poetarum Christianorum Ecclesiæ Latinæ selecti. Textum exhibuit et illustr. C. A. Bjørn. Hafniæ 1818.
- \* Tillæg t. d. evang.-christel. Psalmebog. Kbh. 1845.

## Theologiske Skrifter af forskjelligt Indhold.

## Tidsskrifter.

- \* Brochmand, Casp. Er.: De angelis, de spectris, de obses-  
sis. *Adjecta est Oratio de Vita & obitu Casp. Bartolini.*  
Hafniæ 1629.
- \* Brygmann, E. C.: De kristel. Søn- og Festdages Hist. ell.  
Forklar. ov. deres Opkomst, Tilvæxt og Bestemm. samt  
Maaden, hvorpaa de hidtil ere bl. helligholdte, tilligem. en  
Veiledn. t. deres værd. Hellighold. I, Ribe 1819. II, Aar-  
hus 1819.
- \* Ceriziers, de: *Les consolations de la philosophie, et de la*  
*théologie.* Roven 1644.
- \* Feddersen, J. Fr.: *Nachrichten v. d. Leben u. Ende gut-*  
*gesinnter Menschen.* I—V. Halle 1779—1785.
- \* Nogle Mærkværdigh. som angaaer Henric Gerner, Hans  
Vita og Fata, till. m. nogle Efterretn. om de Evangel.  
Brødre, *Unitas Fratrum* kaldet; skrevet af ham selv. Kbh  
1772.
- \* *Das Erste Buch Nicolai Heldvaderi. Vom Heiligen*  
*Christlichen, Catholischen und Apostolischen Glauben*  
*auff Christum gegründet. Neben der reinen Aughsburgischen*  
*Confession* S. l. e. a.
- Das Ander Buch, Nic. Heldvaderi Von Kirchengewew,  
Ceremonien, Altar, Bilder etc. Das Dritte Buch N. Held-  
vaderi. Vom Priester etc. Das Vierdte Buch N. Held-  
vaderi Von Erbauung Kirchen u. Klöster etc. (Alle i ét  
Bind.) S. l. e. a. (Kophg. 1622.)
- \* Greve Joh. Frid. Struensees *Omvendelses-Historie.*  
Ovs. af Tysk. Kbh. 1772.
- \* Hee, J.: *Bekehrungsgeschichte des vormahl. Grafen Enewold*  
*Brandts.* Zweyte Aufl. Lpz 1773.
- \* Herder, J. G. v.: *Christliche Schriften.* I—II. Tübingen  
1810.
- Hornii, Geo.: Historia ecclesiastica et politica.* Lugd. Bat.  
et Roterod. 1666.
- Kierkegaard, P. C.: *Ældre Smaaskrifter.* Kbh. 1860.
- \* Kofod, B. P.: *Om Slangen i Alm. o. om de forgivtige Slan-*  
*ger, Bibelen berører.* Kbh. 1799.
- \* Lesser, Fr. Chr.: *Lithotheologie, D. i.: Natürl. Historie u.*  
*geistl. Betracht. derer Steine, Also abgefasst. dass darau.*  
*Die Allmacht, Weissheit, Güte u. Gerechtigk. des grossen*  
*Schöpfers gezeuget wird.* Hamburg 1751.

- \* *Jo. L. Moshemii atque Jo. M. Gesneri epistolae amoebaeae.*  
Ed. C. A. Klotzius. Lipsiæ 1770.
- \* Mosheim, J. L. v.: Tanker i adskill. vigtige Materier. Ovs.  
af Claus Wiinholt. Kbh. 1770.
- \* Mossin, H.: Saml. af Nytt. o. Lærerlige Historier og Sam-  
taler. Bergen 1776.
- \* Madderup, O., Kongel. Dansk Missionair udi Tranquebar:  
Nogle Sprog af D. Hell. Skrift, Som Af de tamuliske Hed-  
ningers Skikke, Ceremonier og Talemaader, forklares. Ber-  
gen 1776.
- \* (F. Münter og A. Birch:) Prøveforelæsngr holdne f. d. over-  
ordentl. theolog. Professorat v. Kbh. Univ. Kbh. 1789.
- \* (Riegels, N. D.): Tanker v. Gjennemlæsn. af Prøveforelæsngrne  
f. d. overord. theol. Pr. Kbh. 1789. (Indb. sammen m.  
foregaaende).
- \* *Pensées de M. le comte Oxenstirn sur divers sujets. Tome*  
*premier. La Haye. 1762.*
- \* (Peyrere, J. de la:) Præadamitæ. Sive Exercitatio super  
vers. 12., 13., 14. capituli V. Epistolæ Pauli ad Romanos.  
Quibus inducuntur Primi Homines ante Adamum conditi.  
— Systema theologicum, ex Præadamitarum hypothesi.  
Pars prima. (I ét Bind). S. l. 1655.
- \* Mich. Saxæ Gudelig Spørgsmaals-Bog. Ovs. p. Dansk 1601.  
Ved Gunnerson, Skolemester udi Oslo. Kbh. 1758.
- \* Joh. Jac. Schmidts Biblischer Geographus, Oder Vollständ.  
Beschr. aller in d. H. Schrift benannten Länder u. Städte.  
Als Anhang: G. Sarganecks Zeugniß f. die Göttl. Wahr-  
heit. Züllichau 1740.
- \* Schwedenborg, Eman.: Von den Erdcörpern der Planeten  
u. des gestirnten Himmels Einwohnern, aus Erzählung der-  
selben Geister selbst. Anspach 1771.
- \* Stauning, Jørg.: Iagttagelser og Efterretngr om Orienten,  
is. Egypten o. Arabien, uddragne af Reisebeskrivelser, for-  
nemmelig saavidt samme indeh. Bidr. t. Bibelfortolkn.  
3 Dele: (I) Kbh. 1787, (II—III) Sorø 1779.
- \* Thym, Joh. Fr.: Theol. Encyklopädie u. Methodologie.  
Halle 1797.
- \* Veillodter, V. K.: Versuch einer Samml. biblischer Texte.  
Nürnb. 1794.
- \* Willadsen, A.: Afhdl. om Sielens Udødelighed og Bibelens  
Ægthed. Aalborg 1819.
- \* Eine extrahirte Sammlung der 20. jährigen Loosungen der

Brüder-Gemeinen, Tom. I. Enthält die gesunden und seligen Worte des HErrn seit 1731 ans Volk. 1751. s. 1.

---

- \* Doederlein, J. C.: Theologische Bibliothek, 1. B. 1stes—12tes Stück, 2. B. 1stes—8tes Stück. Lpz. 1780—1782.
- \* Plum, Fr.: Efterretning om den udenlandske, især tyske, nyere theologiske og pastorale Literatur. Odense 1821—1824.
- \* Dissertations sur diverses Matières de Religion et de Philologie, Contenuës en plusieurs Lettres écrites par des Personnes savantes de ce tems. Recueillies par Mr. l'abbé de Tilladet. I—II (i ét Bind). La Haye 1714.
- \* Jo. Georg. Walchii bibliotheca theologica selecta litt. adn. instr. I—IV. Jenae 1757—65.
- \* Jo. Georg. Walchii bibliotheca patristica litterariis annotationibus instructa. Jenae 1770.
- \* Britisches Theologisches Magazin I—VIII. Halle 1769—1774.
- \* Britische Theologische Bibliothek. I—II. Halle 1774—1775.
- \* Museum der Religionswissenschaft. Hrsg. v. Th. K. Henke. I, 1—2. II, 1—3. Magdeb. 1803—1805.
- \* Videnskabel. Forhandlgr. v. Siællands Stifts Landemode. Udg. af V. K. Hjort og P. H. Mønster. I, 1—3. II, 1—2. Kbh. 1811—1814.

#### Skrifter af blandet Indhold.

- Dansk Minerva. Et Maanedsskrift, udg. af K. L. Rahbek. 1.—8. B. Kbh. 1815—1819.
- R. Nyerup: Alm. Register ov. Maanedsskriftet Minerva fra dets Beg. m. Juli Maan. 1785 t. d. 18. Aarhus Udg. Kbh. 1801.
- Oversigt ov. d. Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Forhdlgr. 1882, Nr. 2 og 3, 1883, Nr. 1 og 2. Aarhus Stiftstidende for 1884.
- Jyllandsposten for 1884, Aarhus.
- Nordisk tidskrift f. vetenskap, konst och industri, utg. af Letterstedtska föreningen. Årg. 1884—1885 H. 2. Sthlm.
- Unsere Zeit, deutsche Revue d. Gegenwart, hrsg. v. R. v. Gottschall. Jahrg. 1884—1885 H. 5. Lpz.



- Samml. gemeinverständl. wissenschaftlicher Vorträge hrsg. v. R. Virchow u. Fr. v. Holzendorff. Heft 12. 20. 21. 25. 26. 29—32. 34—111. 114. 115. 117—126. 128. 133. 135—154. 157—160. 162—164. 166—192.
- Atkinson's Casket or Gems of Literature, Wit and Sentiment. Philadelphia 1836.
- Revue des deux Mondes, tome 61—67. Paris 1884—1885.
- Halvorsen, J. B.: Norsk Forfatter-Lexikon 1814—1880. II. 8—9. Krnia. 1884—1885.
- Alberti, E.: Lexikon der Schl.-Holst.-Lauenburgischen Schriftsteller v. 1866—1882. H. 1—6. Kiel 1884.
- Chr. Bruun: Aarsberetn. o. Meddelel. fra det Store Kongel. Bibliothek 3. Bind 9. H. Kbh. 1884.
- Linnstrøm, Hj.: Svenskt Boklexikon, II. 59—62. Sthlm. 1884 (sluttet).

---

Fortegnelse over de fra Stiftsbibliotheket stammende Bøger fortsættes i næste Aars Program, hvor der ogsaa vil blive optagen Beretning om D.scipelbibliotheket for 2 Aar.

---

## Den naturhistoriske Samling

har i Skoleaarene 1883—85 faaet følgende mere væsentlige Forøgelse:

- En Grævling, udst., fra Gylliugnæs, givet af fhv. Disc. F. Berg.
- En Brud (*Mustela vulgaris*) fra Louisenhøj v. Aarhus, giv. af Disc. M. Fritz.
- En Brandmus, fanget paa Skoleskovturen til Boller v. Horsens af Disc. O. Bøgh.
- En Natravn, Aarhus,
- En broget Fluesnapper, Aarhus, { giv. af Disc. M. Fritz.
- Et Par Fødder af en Tjurbane, giv. af Disc. Ortved.
- En afrikansk Krokodille, Sp., giv. af Disc. A. Horneman.
- En Staalorm, Sp., giv. af Disc. E. Tørsleff.
- En tørret Naalefisk, Bugen beklædt m. Æg, givet af Disc. Horneman

En Vandreggræshoppe, fanget p. Samsø, givet af Disc Otterstrøm.

Et Stykke Lava, fundet i Jorden i Aarhus. Giv. af Disc. C. Hansen.

Skolens palæontologiske Samling er bleven ordnet og ganske betydelig forøget ved en Mængde Gaver fra Disciplene (fornemmelig M. Christensen), saa at den nu afgiver et ret brugeligt Læremiddel ved Undervisningen i Geologi.

---

## Den fysiske Samling

har ingen Tilvæxt erholdt men kun modtaget nogle Reparationer.

---

## Skolens Afgang- og Aarsprøver i 1885.

(De foran satte Bogstaver betyde Værelserne: a Solennitets-salen, b VI. Kl. Værelse, c III. Kl. Værelse, d IV. Kl. Værelse, alle ovenpaa. Prøverne i Naturhistorie og enkelte andre Fag foretages i det Værelse, hvor Samlingen findes (e). Tallet derefter angiver Tiden.)

De skriftlige Prøver ved Afgangsexamen, almindelig Forberedelsesexamen og 4de Klases Hovedexamen afholdes efter Ministeriets Bestemmelse fra Mandag d. 15. til Onsdag d. 17. Juni, for Skolens øvrige Klasser fra Fredag d. 26. Juni til Mandag d. 29. Juni.

De mundlige Prøver afholdes fra 17. Juni til 13. Juli i følgende Orden:

### Onsdag den 17. Juni.

- b. Kl. 9. Afgangsexamen (sprog.) Naturlære.

### Torsdag den 18. Juni.

- a. - 9. Alm. Forberedelsesexamen: Matematik.  
 - 1. Afgangsexamen (math.) Matematik.  
 - 4. Afgangsexamen (math.) Naturlære.

### Lørdag den 20. Juni.

- a. - 8. IV (a) Matematik.

### Mandag den 22. Juni.

- a. - 8. IV (b) Matematik.

### Fredag den 26. Juni.

- a. - 8. Afgangsexamen: (sprog.) Græsk.  
 - 4. Afgangsexamen: (a) Fransk.

### Lørdag den 27. Juni

- a. - 8. Afgangsexamen: (b) Fransk.  
 b. - 8. Afgangsexamen: Historie.

**Mandag den 29. Juni.**

- a. Kl. 8. Alm. Forberedelsesexamen: Engelsk.  
 b. - 8. III R. Arithmetik.

**Tirsdag den 30. Juni.**

- a. - 8. IV Geografi. Kl. 12. III Fransk.  
 b. - 8. II A Geometri. - 12. II B Geometri.  
 c. - 8. I a Latin - 12. I b Latin.  
 d. - 8. I R Fransk. - 12. II R Historie.

**Onsdag den 1. Juli.**

- a. - 8. Afgangsexamen: Dansk og Oldnordisk  
 b. - 12. Alm. Forberedelsesexamen: Naturlære.  
 d. - 8. III. Latin. a. Kl. 12. V. Fransk  
 e. - 8. I-I R. Geografi d. Kl. 12. II B. Latin.  
 c. - 8. I a. Historie. c Kl. 12. I b. Historie.  
 b. - 8. II R. Tysk,

**Torsdag den 2. Juli.**

- a. - 8. Alm. Forberedelsesexamen: Dansk  
 e. - 8. IV. Naturhistorie. d. Kl. 12. V. Tysk.  
 b. - 8. III Geometri b. Kl. 12. II A. Historie.  
 c. - 8. III R. Tysk. c. Kl. 1. I R. Arithmetik.

**Fredag den 3. Juli.**

- a. - 8. Alm. Forberedelsesexamen: Fransk.  
 b. - 8. V. Historie. b. Kl. 12. III. Arithmetik.  
 c. - 8. IV. Tysk. c. Kl. 12. III R. Historie.  
 d. - 8. I Geografi. d. Kl. 12. II A & B Geografi.

**Lørdag den 4. Juli.**

- a. - 8. Afgangsexamen: Engelsk.  
 e. - 12. Alm. Forberedelsesexamen: Naturhistorie.  
 b. - 8. V. Latin. b. Kl. 12. III R. Geometri.  
 c. - 8. IV (math) Naturlære. c. Kl. 12. II A. Fransk.  
 d. - 8. III. Historie. d. Kl. 12. II. B. Tysk.  
 e. - 8. II R. Geografi.

**Mandag den 6. Juli.**

- a Kl. 4. Afgangsexamen: Tysk.  
 b. - 8. V (sprogl.) Naturlære. b. Kl. 12. V (math.)  
 Naturlære.  
 a. - 8. IV a. Latin c. Kl. 12. I R. Naturhistorie.  
 e. - 8. III R. Naturhistorie. c. Kl. 1. II B Fransk.  
 c. - 8. II R. Arithmetik.  
 d. - 8. I Fransk.

**Tirsdag den 7. Juli**

- a. - 12. Alm. Forberedelsesexamen: Geografi.  
 a. - 8. IV b. Latin. b. Kl. 12. II B Historie.  
 b. - 8. V. Oldnordisk. c. Kl. 12. II R. Fransk.  
 e. - 8. III. Geografi d. Kl. 12. I b. Matematik.  
 c. - 8. II A. Latin.  
 d. - 8. I a. Matematik.

**Onsdag den 8. Juli.**

- b. - 8. III. Tysk. e. Kl. 12. II A & B. Natur-  
 historie.  
 c. - 8. III R. Engelsk.  
 d. - 8. II R. Geometri.  
 a. - 8. IV. Fransk

**Torsdag den 9. Juli.**

- a. - 8. Afgangsexamen: Latin.  
 a. - 4. Alm. Forberedelsesexamen: Historie.  
 e. - 8. III. Naturhistorie. b. Kl. 12. II A. Arith-  
 metik.  
 b. - 8. III R. Fransk. e. Kl. 12. I. Naturhistorie.  
 c. - 10. IV (sprogl.) Græsk c. Kl. 1. I R. Engelsk.

**Fredag den 10. Juli.**

- e. - 8. V (sprogl.) Græsk. b. Kl. 12. III Græsk.  
 a. - 8. IV Historie. c. Kl. 12. I b. Tysk.  
 b. - 8. II R. Engelsk. e. Kl. 12. I R. Geografi.  
 c. - 8. I a. Tysk. d. Kl. 1. II A. Tysk.  
 d. - 8. V (math.) Matematik.

Skriftlig Optagelsesprøve Kl 8—10 og 11—1.

**Lørdag den 11. Juli.**

Optagelsesprøve Kl. 8—11 og 12—3.

**Mandag den 13. Juli.**

- a. Kl. 1. Alm Forberedelsesexamen: Tysk.  
 a - 8, V Engelsk. b. Kl. 12 II B. Arithmetik.  
 b. - 8. III m. & R. Naturlære.  
 e - 8. II R. Naturhistorie.  
 c. - 8. I R. Historie.

**Tirsdag den 14. Juli.**

Kl. 10. Translokation.

Optagelsesprøven for ny Disciple afholdes, som ovenfor angivet, Fredag den 10. Juli Kl. 8 og 11 skriftlig, mundlig Lørdag den 11. Juli Kl. 8—11 og 12—3. Hvis nogen er forhindret fra at møde ved denne Prøve før Ferien, vil han blive prøvet den 19. Avgust Form. Kl. 8.

Tirsdag den 14. Juli, Kl. 10, bekjendtgjøres Prøvernes Udfald og foretages Omflytning i Klasserne samt Dimission af dem, der have bestaaet Afgangsprøverne. Derefter begynder Sommerferien, som varer til Onsdag den 19. Avgust, paa hvilken Dag det ny Skoleaars Undervisning begynder Kl. 12.

Til at overvære de mundlige Prøver og Slutningshandlingen indbydes herved Disciplenes Forældre og Værger, samt enhver, der har Interesse for Skolen og dens Gjerning.

Aarhus Kathedralskole, den 9. Juni 1885.

G. Lund.



1885.